

Előfizetési díj:
 Negyedévre 1 frt
 Félévre 2 frt
 Egész évre 4 frt
 Egyes szám 20 kr.
Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Budapest, József-körut 5. szám.
 Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Keresztes-Egylet”, „Magy. Testgyakorlók köre” a Beregszászi Korcsolyázó-Egylet, a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet”, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti Torna-Egylet”, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet”, a „Debreczeni Torna-Egylet”, az „Egyetemi Athletikai Club”, „Első Magyar Vivő-Egylet”, az „Ersekújvári Vivő- és Torna-Egyesület”, a „Fertői Csónakázó-Társaság”, a „Győri Csónakázó-Egyesület”, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet”, a „Kolozsvári Athletikai Club”, a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet”, a „Főv. Vivő-Club”, a „Körmenyi Athletikai Club”, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet”, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet”, a „Makói Torna-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet”, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet”, a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl.” a „N-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet”, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet”, a „Nemzeti Hajós-Egylet”, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet”, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület”, az „Ó-Budai Torna-Egylet”, a „Pécsi Athletikai Club”, a „Pozsonyi Hajós-Egylet”, a „Pozsonyi Torna-Egylet”, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet”, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet”, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club”, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet”, a „Szabadkai torna-Egylet”, a „Szarvas-Korcsolyázó-Kör”, a „Szegedi Csónakázó-Egylet”, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Szegedi Torna-Egylet”, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Ujvidéki kerékpár- (Bicycli) Egyesület”, a „Pápai korcsolya-egylet”, a „Torontali korcsolyázó és hajós-egylet”, „Szegedi Kerékpár-egyesület”, „Veszprémi torna, egylet”, „Tordai korcsolyázó egylet”, „Budapesti Torna-Club”, „Zombolyai atletikai club”, a „Szászvárosi atletikai club”, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet”, a „Budapesti polgári lövészegyesület”, „Sportkedvelők köre”, a „Magyar Úszó-Egylet”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A játékok hatása.

Dr. Dollinger Gyula egyet. tanár előadása a „játék fiziologiai hatásáról a fejlődő szervezetre” Budapesten október 13-ikán a tornatanárok részére rendezett évi játéktanfolyamon
 Közli: Kováts Elek.

Az egész emberi testet hasonlítsuk egy iparvállalathoz vagy egy adminisztratív testülethez, melynek van igazgató-tanácsosa, központja. Ez az agyvelő, mely az idegrendszer központja és az egész testszervezet igazgató tanácsosa.

Régen az orvosok is azt hitték, hogy az agyvelő egy homogen-tömeg, melynek egyrésze szürke, egy fehér, pár tekervényből áll s két agygyomrocxból. Ugy rajzolták, mint egy tál makaronit és csak utóbbi időben jöttek rá, hogy annak akonvulutumnak, mely az agyon felül van, egész rendszere van. Arra is rájöttek, hogy egyik egészséges emberé hasonlít a másikéhoz, hogy az idegrendszer központja az agyvelő és egyik része mindig ugyanazt a funkciót végzi, másik másat vagyis az agyműködés lokalizálva van. Például egy ujjam mozgását mindig az agy egy része okozza, ha ujjam hűdve van, ennek okozója az agyban levő egy daganat, a mit el lehet távolítani.

Ha egy szerv állandóan kedvezően tápláltatik és működik pld. egy izom csoport. akkor az megerősödik, ellenesetben elgyengül

Ezen rövid fiziologiai kitérés után áttérek előadásom tulajdonképeni tárgyára.

Az emberi szellem az agy működése, az agy a

szellem teste, a szellem működése az agy működése, mely a gondolkodás.

Ilyen többféle működés van. Van az agyban egy rész, mely a testületnek szellemi irányát adja, másik a munkásokat mozgatja. Az agy egy részének feladata a tanulás, az emlékezet és ismeretgyűjtés, más részei a kapcsolatokat hozzák létre az egyes ismeretanyagok között és szükség esetén kapcsolás utján előáll a tudás, a beható kombináció eredménye.

A tanító, ki tanít, az agy azon egy részét, hogy úgy mondjam tetovirozza, azt szoktatja ahhoz hogy finomabb logikai dedukciókra, kitartó munkára képes legyen.

Tudjuk mennyire különbözik egy jól iskolázott agyvelő egy olyantól, mely például csak elemi iskolázásban részesült. Gondoljuk azt, hogy a gyermek folyton iskolában jár és csak tanulással foglalkozik, úgy jár mint valamely iparvállalat munkavezetője, ki maga folyton munkálkodik, azonban munkásai hevernek. Ennek eredménye az lesz, hogy a munkások elgyengülnek és az egész üzem rosszul fejlődve, megbukik. Így vagyunk az aggyal is, hacsak az intelligencia foglalkoztatik folyton, káros hatása az egész testszervezetre előbb-utóbb bekövetkezik. Innen van, hogy hygienice nagyszerűen ellátott gyermek, ki folytonosan tanul, nem fejlődik ellenben más, parasztyerek csupa élet, pufók, jól néz ki. Előbbinek oka az, hogy hiányzik több tényező, mely az egészséges fejlődéshez szükséges. — Hiányzik a rendes mozgás, melynek közvetlen hatása a testszervezetre élénkebb légzés élénkebb szív-működés, élénkebb gyomorműködés, illetőleg emésztés és anyagcsere, melyek a normál fejlődés feltételei. Jó kommentár ehez a statisztika. Míg folyton tanuló gyermek a tanév alatt 1 cmt nő addig a két havi szünidő alatt 2 cmt nő mely a kellő mozgás következménye. Nézzük azt, a hol a mozgásban nincs hiány. Iparos-tanulóknál ez meg van. Mégis azt tapasztaljuk, hogy azok is többnyire halaványak és koruknak megfelelőleg nincsenek jól kifejlődve, ellenben a parasztyerek, ki a háznál segédkeznek és szabad mozgásnak örvend, jól fejlődött erős csontokkal bir és piros pozsgás színű, egészséges izmokkal rendelkezik

Nemcsak mozgásra, hanem szabad levegőre, állandóan friss és jó levegőre is van tehát szükség.

Menjünk még tovább, még a tényezők sem tökéletesen elengedők

Az állat, melynek jó dus tápláléka, folytonosan friss levegője és kellő mozgása is van, ha folytonosan sötétben van, szintén egészségtelen. Világosság is kell tehát az egészséghoz. A sötétben levő növény indája hosszú, vékony, ellenben a világosságon tenyésztőé erős izmos.

Faluról jött cselédeknek egyenes gerincoszlopuk van, míg városi kisaszonyoknak 100 közül 90-nek gerince többé-kevésbé görbült. Városi gyermeknek puhább a csontja, mint a falusinak.

Az iskola régebben egyedül a gyermekek szellemi tanításával foglalkozott, a testi nevelést pedig a családra bízta. Természetesen e rendszernek meg kellett buknia, épen úgy, mint az említett gyárban az üzemnek. A családban a testedzés a szülők másféle való elfoglaltsága miatt és költséges voltuknál fogva a mai viszonyok mellett nem teljesíthetők, amennyiben a testedzés az iskolában csoportban történvén, olcsóbb. A gyermekek rosszul fejlődése különösen a katonasorozásoknál vezetnek szomorú eredményre.

Berzeviczy Albert államtitkár egy mozgalmat indított meg, melynek következménye az, hogy az urak itt együtt vannak.

Az iskola ha nem is veszi ki ezután a testi nevelést egészen a családból, de befolyást akar gyakorolni a testi fejlődésre is, mert az állam érdeke is, hogy egészséges polgárok kerüljenek ki az iskolából. A megkezdett mozgalomnak hát jól kell folytatnia. Olyan testedző játékokról történt gondoskodás melyeknek pædagogiai hatásuk van. A tornázásnak célja egyesek izomcsoportozatait erősíteni, izületeit hajlékonyakká tenni, a rendgyakorlatok kombinált szellemi és testi munkát kívánják, melyeknél jól kell figyelni és gondolkodni. A tanuló a tanártól kap egy benyomást a vezényszó folytán, ennek a fülből agyba minél gyorsabban kell behatnia, hogy az izomzat a megkívánt gyorsasággal működjék. Célja a parancsra bekövetkező mozgás gyorsaságára tanítani, a környék izmzatát igyekszik az akarat befolyása alá keríteni. Milyen prompt működik ki jó tornász, mivel nála az utak ki vannak járva, csiszolva, melyeken az akarat könnyen megy át. A tornázást mondhatnám a mozgások nyelvtana. A népszónok szépen beszél, de nyelvtant nem tanulván, precise a nyelv egyes részeit nem is tudja alkalmazni, épen úgy a mozgás részeit is kell tanulni, hogy valaki tornász legyen.

A játék a nyelvtanhoz csatlakozó társalgás. A nyelvtant csak úgy lehet megtanulni, ha a szabályokat a szükséghez képest egymásután helyesen alkalmazni tudjuk. Ezt társalgás útján tanuljuk meg. De valamint a társalgásban nem mereven alkalmazván a nyelvtan szabályait, nem fáradunk úgy el, mint a nyelvtan tanulásánál, épen úgy a játék is nem fáraszt annyira, mint a rendgyakorlat, mert a játék közben végzett mozgás nem bizonyos séma szerint, mint a rendgyakorlatnál, hanem a testszervezetnek kényelmesebb módon végeztetik. Van a játékban aztán még más is melynél fogva az inkább pihenés.

A legjobb idegedző szer a jó kedv, öröm. Ezen physiologiai tényezők benne vannak a játékban.

A gyermek, kinek jó olvasó könyvet adunk kezébe, annak vonzó történetkéi ingerlik szellemét és ő élvezni fog. A játékban is kell szellemnek lenni. A tornázásnál a mozgás a cél, játéknak az eszköze. A játszót azon remény, hogy nyertes lesz, kellemesen izgatja, ezen izgatón tehát az idegekre pihentetően hat és az pihentebb ésszel

tér vissza az iskolába a játszótérről, mintha a játék ideje alatt rendgyakorlatokat végzett volna.

Visszatérve: az agyvelő igazgatótanácsosa a vállalatnak, ki ha mindig tanul és egyedül dolgozik, s a többi részek pihennek, az igazgatótanácsos elfárad, illetőleg az agyrendszernek központja megbukik, az ember ideges lesz, a pihent részek mind elgyengültek, feladatuknak nem lévén képesek megfelelni. Azért az iskolában ne csak tornázzanak, de gondoskodni kell, hogy az agyrendszer többi része is működjék, és úgy, hogy az egyének egyéni sajátysága is kifejlődhessék. Ezért a játékok alatt bár az izomzatnak sokszor nagy munkát kell végeznie, a szabad mozgás, üde levegő és világosság meg lévén, ezeknek nagy physiologiai fontosságuk van. Önökben az egyénre nézve a hygienikusnak leghatalmasabb támaszát látom, kiknek a gyermeki szervezet fejlesztése kezükben van letéve, kezükbe a jövő generáció ügyesebbé és erősebbé tétele. Önök apostolai a megkezdett mozgalomnak, kikre még azon feladat is vár, hogy a játékokat hazánkban kedveltte tegyék és az egész országban meghonosítsák. Önök oly erkölcsi munkát fognak végezni, melyért az utókor hálás elismeréssel leszen és tanítványaik, kiknek kellemes órákat fognak szerezni, hálaosan szeretni fogják önöket. A társadalom pedig és a városok, melyek önöket magasztos hazafias működésükben és törekvéseikben az által, hogy kellő játszószerkekről gondoskodnak és lelkesen meghozzák az anyagi áldozatokat, meghozzák az ügy jól felfogott érdekében, dicsően cselekednek, mert a haladás lehetőségét biztosítják.

Egy év a „Budapesti torna-club” életéből.

(A választmány jelentése az 1893-ik évről.)

Tagjaink számára nézve már az előző évben elértük azon határt, melyen túlterjeszkednünk, helyi viszonyaink folytán alig lehetséges, miért is — anyagi helyzetünk kielégítő lévén — új tagokat csakis korlátolt számban, a beállott üresedések pótlására vehettünk fel.

Egyletünk működése rendes kerékvágásban mozogván, a választmány főleg oda törekedett, hogy egyrészt az egyletet eddig elért színvonalán megtartsa, másrészt a rendelkezésre álló eszközökhöz mérten a tagok kényelmét előmozdítsa és így a club helyiségeit a tagok kellemes otthonává tegye.

A lefolyt időszak legéletbevágóbb eseménye, a művezető személyében történt változás.

Ugyanis eddigi művezetőnk dr. Ottó József ur, ki több évi működése alatt a club felvirágzása körül nagy érdemeket szerzett, túlterheltsége miatt ezen állásáról leköszönvén, a művezetői állás betöltésének fontos ügye nagy mérvben foglalkoztatá a választmányt.

Mínthogy a választmány e nagy horderejű kérdésben elhamarkodott lépést tenni nem akart, m. év szeptember havában Lassel Gyula művezető helyettes urat kérte fel a műszaki vezetés ideiglenes elvállalására, ki is e nehéz feladatnak készséggel és szorgalommal törekedett megfelelni.

A művezetői állás végleges betöltése a jövő évi választmány feladatát fogja képezni.

Az 1893. június hó 1-ére tervezett nyilvános torna-versenyünk, melyre az összes hazai torna és athletikai egyletek meghívtak és melyre minden előkészület meg

volt téve, az okból, mert idegen versenyzők nem neveztek, nem tartatott meg.

Az eszme azonban nem ejtetett el véglegesen és bizton reméljük, hogy ezen nyilvános verseny, ha ez év tavaszán újból ki fog hirdettetni, a club tagjainak lelkes támogatása mellett, igen jól fog sikerülni.

A békés-csabai torna-egylet által 1893. július 2-án rendezett torna-versenyben, Collaud Ferencz tagtársunk vezetése alatt, egyletünk 5 tagja vett részt, kik közül:

Szógy Béla az általános ügyesség díját (hölgyek díja) továbbá nyújtó, korlát és magasugrási versenyben egy-egy díjat;

Weinwurm Rezső nyújtó és korlát versenyben, egy-egy díjat;

Boronkay Dénes nyújtón egy díjat nyert.

Ezenkívül még részt vettünk egy-egy csapattal a „Nemzeri Tornaegylet” és a „Magyar Athletikai Club” házi versenyében.

A szokásos deczemberi disztornázást, a tervbe vett tavaszi versenyre való tekintettel elhagytuk és e helyett deczember 9-én házi versenyt rendeztünk, mely, ámbár a házi versenyek szerény keretében csak egy rendes tornaóra hü képét volt hivatva nyújtani, nagyszámu, főleg hölgyekből és társegyletek tagjaiból álló közönség által volt látogatva.

A jól sikerült versenyben következő tagtársak nyertek tiszteletdíjakat:

Haladók versenyén: (nyújtó és ló)

Weinwurm Rezső 21 $\frac{1}{2}$ ponttal I-ső díjat

Boronkay Dénes 20 $\frac{1}{2}$ ponttal II-ik díjat.

Kezdők versenyén: és pedig

Sulydobás magasba (12 klo. golyóval.)

Tóth Jenő 3 m. 50 cm. magasság I-ső díjat.

Papp László 3 m. 35 cm. magasság II-ik díjat

Magas ugrás:

Fennesz József 1 m. 76 cm. magasság I-ső díjat.

Reichart Vilmos 1 m. 70 cm. magasság II-ik díjat nyerte el.

Szándékunk volt ezen házi versenyt a tél folyamán többször ismételni, minthogy azonban azt a tapasztalatot tettük, hogy a közönség, sőt a szaklapok egy része is, a czim figyelmen kívül hagyásával a házi versenyt a megelőző évek disztornáival párhuzamba állította, téves következtetéseket kikerülendő, ezen szándékunktól elálltunk.

1893. ápril havában a club kebelében egy kerékpározó alosztály alakult, melynek tagjai a nyár folyamán több ízben rendeztek sikerült kirándulásokat.

1893. október 1-én Jzecseshkul Leo vivó-mester ur szakavatott vezetése alatt, vivási tanfolyamot rendeztünk, melyben 12 tag vesz részt.

Gyakorolt előtornászok képezése céljából, ugyancsak ez év október 1-től kezdve, Lassel Gyula helyettes művezető ur vezetése alatt, előtornászi tanfolyam lépett életbe, melyben a résztvevő tagok hetenkint egyszer nyertek szakszerű oktatást.

Gr. Hadik Barkoczy Endre,
elnök.

Kankovszky Vilmos,
titkár.

A tornatanítás iskoláinkban.

Soproni ágost. evangélikus tanítóképző intézet.

A dunántuli ág. hitv. evang. egyházterület soproni tanítóképző intézetében Kapi Gyula igazgató által nagy gondnal szerkesztett évi jelentés szerint a tornatanítás mi kívánni valót sem hagyott fönn. Göhring Tófor a torna tanára, a ki igen helyesen még a tűzoltásban is gyakorolta a tanító-jelölteket.

Az értesítő többek között a következőket írja a növendékek testi állapotáról.

Hogy a növendékek egészségi állapota egészben véve ily kedvező volt, abban nagy része van termé-

szeti szépségekben gazdag s jó levegővel megáldott vidékünknek, valamint az intézet tágas kertjének, melyben a szabad mozgást és testedző játékot szerető ifjuság nyáron árnyékos játszóhelyet, télen alkalmas jégpályát találhat.

A növendékek egészségtani ismereteinek gyarapítása érdekében fontos intézkedést tett a főlszt. egyházkerület határozata értelmében az isk. bizottság, a midőn dr. Poszvék Lajos urat lyceumi orvosul is alkalmazván, egészségtani előadások tartásával megbizta, évenként felváltva a theológiában, tanítóképző intézetben és főgymnasiumban. Az ez évi rövidebbre szabott kurzust, a theologusok s képzőintézeti növendékek együtt hallgatták.

Játszóter a Főherczeg Sándor-téren. Szabó Alajos dr. azt indítványozta a minap, hogy a VIII. kerületben a Főherczeg Sándor-téren egy gyermek játszótér létesíttessék és e célból a tér kiszélesítsék, a mi körülbelül 110 ezer forintba kerülne. A fővárosi pénzügyi bizottság tekintettel arra, hogy a Sándor-tér közelében a Rákóczy-téren gyermekjátszóhely már van, a költséges tervet elutasította.

A tornászó-ifjak köre m. héten rendezte bálját, mely a Metropole szaloda disztermében fényesen sikerült. A rendezők tévedtek, még pedig alaposan, a mennyiben azt hitték, hogy báljuk, lévén az a bőjt derekán, nem lesz elég látogatott. Erre, ugyan alaposan rácafolt az a sok szép lány és asszony kik ma azért gyűltek össze hogy az edzett tornászok karjaiban járassák a csárdást, mazurkát vagy 60 pár tánczolta a négyeseket.

A Budapesti torna-klub f. évi február hó 24-én tartott közgyűlésén megválasztattak elnökké: gróf Hadik Barkóczy Endre, másodelnökké dr. Ottó József, alelnökké Bundsmann Jenő, választmányi tagokká Effenberger Károly, Fassberger József, Iszer Károly, Hankovszky Vilmos, ifj. Klein H. János, Réty M. Szógy Béla, Perger Ignác, Pápay Zoltán, Grossmann Adolf, Saxlehner Kálmán. Póttagokká Weinwurm Antal, Bauer József, Ambrus István, Radans Károly. A pénztárviszsgáló bizottságba Schusztler Zsigmond, Tergovics Jenő, Keszler Árpád.

A „Nagybecskereki torna- és vivó-egylet” folyó évi január hó 19-én tartotta rendes évi közgyűlését, melyen számos tag és a tornaügy iránt érdeklődő vendég vett részt. Miután Streitmann A. alelnök a maga és a tisztikar nevében lemondott az eddig viselt állásáról, a közgyűlés a következő eredménnyel ejtette meg az új választásokat: elnökké dr. Magyar Károly, alelnökké Gockler L., titkárrá Fritz István, pénztárnokká Binzberger L., ellenőrré Steinbach Béla és szertárossá Dold István lett megválasztva. Gockler indítványára Streitmann A. volt alelnöknek az egylet körül szerzett érdemei fejében jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Mint-hogy a tagok száma idővel mindinkább növekedik a közgyűlés a tagsági díjat havonként fizetendő egy koronára szállította le. Az egylet hétfőn, szerdán és pénteken 5—7-ig tartja, a gyakorlatait az ujonnan felépült áll. polg. iskola díszes tornatermében tartja, melynek felszerelése Oheroly János jeles tornatanár szakszerű felügyelete alatt készültek. A teremnek az egylet céljaira leendő használatát Nagyságos Steinbach Antal, kir. tan. tanfelügyelő úr engedte meg, miért is a közgyűlés egy három tagból álló küldöttség által kívánja köszönetét leróni. Egyben elhatározottat, hogy a város pol-

gármestere Dr. Krsztics János megkeresendő az iránt, hogy a terem kivilágítását és fűtését rendelje el, a mit időközben a legnagyobb készséggel meg is tett; a torna-ügy ezen lelkes barátai, valamint a tagok növekedő létszáma és tevékenysége szép jövőt ígérnek ez egy-letnek.

A titkár.

A szatmárnémeti torna- és vivőegylet hosszas pauzálás után ismét életjelt adott magáról, ugyanis a mult év december eleje óta rendszeresen megalakult s a torna- és vivőgyakorlatait a kir. kath. főgimnasium tornacsarnokában tartja. Elnök lett Hézmann Mihály városi tisztii főügyész, alelnök dr. Lehotzky János gyakorló orvos, titkár Tankóczy Gyula városi aljegyző, pénztáros Haller Ferencz kereskedő, szertárnok dr. Nagy Barna ügyvéd, orvos dr. Kelen József. A tornagyakorlatokat Erdelyi Imre tornatanár-, a vivást Szepessy László bankhivatalnok vezetik. A tagok szorgalmasan járnak s a játékokat is nagy kedvvel űzik.

A csáktornyai tornaegylet egy évi szünetelés után újból megalakult. Az egyesület elnökének Wollák Rezső ügyvédet választották meg, pénztárosnak Stráhia Károlyt művezetőnek pedig Gaal Imre rajz- és h. tornatanárt. A tornázást 18 működő taggal kezdték meg az állami tanítóképezde jól felszerelt tornacsarnokában.

KORCSOLYÁZÁS.

Korcsolyázás a velencei tavon.

A budapesti korcsolyázó-egylet kiválóbb műkorcsolyázói sikerült kirándulást rendeztek vasárnap a fejeérgei velencei tóra. A társaságnak, melyet Erlich János választmányi tag vezetett, tagjai voltak: Porzsolt Gyula, Leipold János, Markó Miklós és Dezső Artur. A kirándulók a reggeli hat órai vonattal indultak Velenczére, hol Horváth Dezső földbirtokos fogadta őket. A körülbelül 50 négyzetkilométernyi velencei tavat a közbirtokosság bírja bérben, az egész tavat sima jég-tükr borítja, mely tekintettel arra a körülményre, hogy az idén már másodszer fagyott be a tó alig 2—3 cm. vastag. A festői sport-ruhákba öltözött kirándulók a vas-uti állomástól mindjárt az alig 30 lépés távolságra fekvő jégre siettek, hol felkötötték a Jackson-Heines és Föld-váry-féle korcsolyákat és Gárdony község felé kezdték meg a korcsolyázást. Odaérkezve, jó sziverősítőt vettek magukhoz a sport lelkes hívei és csakhamar utnak eredtek a 15 kilométer távolságra fekvő Velence község felé, hol a jó villásreggeli már előre meg volt rendelve.

A merész korcsolyázók alig 10—10 lépés távol-ságra egymástól szélsébséggel tették meg az utat Ve-lenczéig, bár a nem épen megbízható jég többszörös gyanus zengése következtében gyakran felhangzottak a közösen megállapított vészkiáltások, hogy: Rajta, rajta, Dobsina-lék! A társaság egyenletes, gyors menetben valóban kiváló rekordot érve el, érkeztek a velen-czei kis korcsmához, honnan alig fél órai pihenő után visszafelé indultak Gárdonyba, de miután szél ellen kel-tett korcsolyázni ez sokkal nehezebben ment.

Ugy segítettek magukon a korcsolyázók, hogy hát-tal kezdték korcsolyázni, a mi a szél segítségével ki-tünően sikerült, csak azt sajnálták, hogy a Földvári Tibor féle szélvitorlákát nem hozták ki; pedig kitünően lehetett volna azokat használni. Azért nagyon vigyázva haladtak, mert a Meszlényi-féle gőzmalom elhasznált meleg vizei következtében sok ér támadt a jégen to-vábbá a nagyszámu, háromszög alakú halászlékek, melyeket a társaság bravurosán átugrott, és a nagyobb 10 négyzetméternyi halászlékek, melyeket pár nap előtt vágtak, mindmegannyi akadályt képeztek. A 15 kilo-méternyi utat 20 perc alatt tette meg a társaság min-den megerőtetés nélkül. — Gárdony községnél a társa-ságot Bone Kálmán földbirtokos, az odavaló jegyző, tanító, és nagyszámu közönség fogadta.

A község előtt elterülő jégpályán Erlich János és Markó Miklós versenyt futottak svéd-norvég stílusban, majd Porzsolt Gyula, Dezső Arthur, Leipold és Ehrlich mutattak be Walzer-lépéseket, zászlót, ugrásokat és egyéb pompás mutatványokat, melyekre a velencei tó nagy kiterjedésénél fogva kiválóan alkalmas. A verse-nyek után a nagy vendéglőben jött össze a társaság, hová kerékpáron azok a sportsmanok is megérkeztek, kik lemaradtak a reggeli vonatról. A pompás ebéd után muzsikaszóval vonultak ki a jégre meglehetősen emelke-dett hangulatban és egy órai korcsolyázás után a há-romkor induló vonathoz siettek, a melylyel hat óra után érkeztek vissza a fővárosba.

A „Budapesti korcsolyázó-egylet“ választmánya — mint értesülünk — a jövő évben egy nagyobb kirán-dulást fog rendezni Velenczére. Elhatározta a kiránduló társaság, hogy junius elején Poprádon át egy nyári korcsolyázással egybekötött kirándulást rendez, a dobsinai jégbarlangba, sőt már számos előkelő család ígérését bírja erre vonatkozólag a tavalyi jégünnepély főrende-zője.

Számadás „a kapuvári korcsolyázó egylet“ által 1894. évi január 20-án saját céljaira megtartott tánc-mulatságról. Bevéteztett jegyek után 111 frt 50 kr., felül-fizetések 23 frt 50 kr., összesen 135 frt, ezt terhelő kiadás 82 frt 64 kr., összegben maradt tiszta jövedelem 52 frt és 36 kr. Felülfizettek: Baditz Lajos 5 frt 50 kr., báró Berg Gusztáv 2 frt 50 kr., Gaal Sándor 2 frt, dr. Rázt Ottó 1 frt 50 kr., Döry Jozsef 1 frt 50 kr., Nagy Ignác 1 frt 50 kr., dr. Laufer Samu 1 frt 50 kr., dr. Gutmann Lajos 1 frt 50 kr., N. N. 1 frt 50 kr., és Vörös Gyula 50 kr., összesen 23 frt 50 kr., mely ada-kozásért fogadják az illetők az egylet köszönetét. Kapu-vár 1894. február 10-én. Az egylet megbízásából Kal-mar, titkár.

A nagybányai Torna- és Korcsolyázó-Egyesület febr. 11-én tartotta meg rendes évi közgyűlését, a mely-nek határozatai közül legérdekesebb az, a melynek ér-telmében a korcsolyázó tér jelenlegi fabódéja helyén az ősszel már csinos és kényelmes, kőből épült pavillon fog emelkedni. — A korcsolyázó teret az Egyesület tiz-évre bérelte ki. — Az Egyesület legközelebb be fog lépni az országos központi Tourista-Egyesületbe, a mely körülmény a kirándulást kedvelők körében nagy tetszés-sel fog találkozni. Az új tisztviselés és a választmány következőkép alakult meg közfelkiáltással: elnök; Vida Aladár, alelnök: Diószeghy Sándor, pénztáros: Moldován László, ellenőr: Mostis Lajos, ügyész: Drumár János, orvos: Dr. Kádár Antal, választmányi tagok: Bay Lajos, Berks Leó, Csemez József, Csüdör Lajos, Ember Elek, Füleý Gusztáv, Kovács Elek, Kozsanovics Sándor, (titkár), Kriszta Gyula, Lukácsi György, Madán Ferencz, Mol-dován Antal, Robelly Lajos, Stoll Gábor, Thorma János.

ATHLETIKA

Fodor Károly ismert jeles vívómester koronaherczeg-utczai vívótermében a mult héten igen sikerült torna- és vívó versenyeket tartottak. A bolt ives oszlopos díszterem zsufolásig megtelt a meghívott előkelő közönséggel, a melynek sorában ott voltak: *Chorin* Ferencz dr. orsz. képviselő és neje, *Bischitz* Dávidné, *Schossberger* Zsigmond br. és neje, *Gajári* Ödön és családja, *Várady* Antal dr. és neje, *König* Gyula dr. és neje, *Hatala* Péter tanár és neje, *Lipthay* Sándor tanár, hatvani *Deutsch* Sándor, *Lichtenberg*, *Onody*, *Simonyi* és *Hampl* egyetemi tanárok s családjaik és mások. A felvonulásban 52 tanuló és a Magyar testgyakorlók körének 15. legizmosabb vívója vett részt ez utóbbiak fekete-fehér-csikú egyenruhákban. Festői képet nyújtott a vívó vívás vezérszóra tanulókkal és a Magyar testgyakorlók kardvívása vezényszóra. A magas ugrás verseny *Sax* és *Kakas* többszöri győztesek holtversenyével (180 cm.) végződött. Igen szépen ugrott *Murányi* Iván is. A vívó, assaut kardvívás kézre, a kezdők és haladottak assaut versenyében, pár jeles vívó vett részt. A kezdők között kitűntek: *Gajári* Pista, *Bisitz* Pali és Vilmos, *Gerlay* Károly, *König* György és Dénes, ifj. *Hatala* Péter, *Mallankovszky* György, *Bánky* György, *Szenes* Ede és ifj. *Chorin* Ferencz. A haladottak között *Fischer* Sándor, *Balla* Sándor, *Weisz* Gyula, *Klein* György és *Kiss* Pál. A súlyemelésben is magas korrát tornázásban a Magyar Testgyakorlók tűntek ki, *Müller* Dávid, *Fischel* Simon, *Kakas*, *Sax*, *Molnár*, *Vitz* ismert erőikkel. A boxolást *Beck* és *Vidor* Jenő bajnok mutatták be. Fodor vívómester április havában a Vigadó nagytermében nyílt vívóversenyek tartását tervezi.

A „Magyar athletikai club“ verseny bizottsága február hó 28-ikán ülést tartott, melyen az 1894. évi tavaszi viadal proposícióit megállapították.

A „Vasvármegyei Sport-Egylet“ márczius 4-én délelőtt 10 órakor a tornaacsarnokban rendes közgyűlést tartja, mire a tagok ez uton is meghivatnak. Dr. Bárdossy Jenő elnök nevében dr. Huszár, titkár.

VADÁSZAT.

Vadász-babonák.

Közli: Berendy Béla.

Minden művelődő nép többé-kevésbé babonás. Az ősvallás emlékeit csak a népszokásokban és a babonákban lehet még puhatolnunk. Magyarországon a szegedi boszorkányper óta, melyben annak borzadalmassága rendszerbe volt foglalva, nem hisz többé senki a boszorkányokban, azonban még mindig maradt fön babona. Ezeknek még divó fajait Varga János igen érdekesen állítja egy munkában össze.

A babonát ez idő szerint leginkább a vénasszonyok

és a „jáger emberek“ tartják fenn. A vadászbabona legnagyobb része nem nálunk keletkezett, hanem hozzánk a szomszédos Osztrák- és Németországból szivárgott át, a hol még rendkívül el van terjedve. A következőkben A. Berthold összeállítása nyomán felsorolok néhány érdekes babonát, melyek főleg a lövés sikerére vonatkoznak.

A meglövés elleni biztosítás feltalálója a passauai hóhér volt s ez titkát legelőször a katonaságnak adta el. Szerinte azt, ki egy emberi életet már kioltott golyót hord, a lövés nem találja. Ezen babona a sympathián alapul.

A zergefü (Gemse-Kraut; *Arnica montana*) is olyan szer, mely a lövéstől és szurástól megóvja azt, a ki zsebében hordja.

Igy tartattak a zergék is egy bizonyos időben lövéstől menteseknek, minthogy ezt a fűvet ették.

A zergék gyomrában talált megemészthetlen moha és zuzmóból álló golyók is részint mint gyógyszer, részint mint amulette, nagy értéket képviseltek, mert a mellett, hogy gyógyerejük voltak, a lövéstől ezek is óvtak. Egyáltalában ilyen gömböcskéket gyomrukban rejtő vadak nehezebben mulnak ki.

Az ilyen babona által „biztosított“ vagy legalább is biztosítottak hitt embereket és állatokat meg lehet azonban löni olyan golyóval, melynek öntésénél különféle boszorkányság történik. Még pedig ha a golyót szűz méz felolvasztott viaszába vagy higanyba öntjük, vagy pedig minden golyóba az öntésnél egy buza szemet helyezünk, salétróm és picziny arany darabcskák hozzáadásával.

Erre vonatkozó igen régi recepte a következőleg szól: „Olvassz 3 rész bishumot 2 rész ólom közé. a formába pedig tégy egy kevés viaszot.“

Vagy pedig egy rész ólom és egy rész réz megömlesztendő, ehhez egy kevés arsenicum adandó s a forró golyó borszeszbe öntendő.

Voltak továbbá ugynevezett szabad vagy biztos golyók, melyek okvetlenül találtak. Ezek készítése által egyesek híre messze vidékre terjedt.

Biztosan találó golyót lehetett önteni, ha a nap a nyilas jegybe lépett (novemberben) vagy ha a hold a nyilas érintette, s ha a naptárban a nyilas jegye háromszor egymás után következett.

A fegyvert pedig biztos lövésüvé lehetett tenni, ha az agy fiókjába — melyek a régi fegyvereknél divatosak voltak — különféle ákum-bákumokkal tele irt papír szeleteket vagy gyűrűt helyeztek, vagy a mely fegyvernek legye és irányzékja egy kivégzésnél már szerepelt hóhér által adott szegből készült.

Az akasztófáról került kötél hamuja a lőpor közé keverve szintén birt ilyen bűvés erővel; hasonlókép a villám sujtotta tölgyfa hamuja is. Vagy ha a vadász jobb kezét akarattal megvágta s a kicsepegett s megszáradt vért a por közé keverte.

Ha valaki „földre még nem lépett“ bűbos banka szívét vagy tüdejét bal karjára kötötte, akkor biztosan talált.

Biztos golyót kapott az ember, ha a denevér szívét az ólom közé keverte, melyből golyót öntött.

A szomszédos országokban nemcsak a vadászat, de a czéllövészet is igen el van terjedve; mi sem természetesebb tehát, mint hogy a czéllövőknek is megvannak a maguk babonái.

A czéllövészetnél a legmélyebb lövést nem annyira az ügyességtől, mint inkább a bűvésztől várták; e szerint jól löhettünk, ha egy Szent-György nap előtt levágtott kigyófejbe a két szem helyébe és a szájba borsó szemet helyezünk s aztán a fejet egy hid alá temetjük s ott hagyjuk 7 hét és 3 napig; az ezen idő

alatt kicsirázott borsó szemeket összetörve a lőpor közé keverjük.

Ha pedig mást akarunk a legjobb lövésben meggátolni, akkor a czéltábla előtt keresztbe egy szekérről készített lánczot ásnak a földre.

De bizonyos körülmények között szükséges volt még az is, hogy az orvvadász — lett légyen ő bár szabad golyó-val is ellátva — lövésével ne találjon; ezt el lehetett érni, ha puskája agyán egy, a tisztátlanságot jellemző fehér testű bogarat (*Pediculus capitis de Geer*), szétnyomtuk.

A fegyver megbűvölése ellen való szer a következő. Lőjjünk egy verebet, de lehetőleg úgy, hogy ne muljon ki mindjárt, s ennek fejét a fegyver csövén áthuzzuk s utána egy hagymát is áttolunk s a csövet ruhával kitisztítjuk, végül ezen ruhába a fejet és hagymát füstre tesszük.

Vagy ha köménymag, verébrágya és erős eczet keverékét a fegyver csövébe 24 óráig hagyjuk s ezen keveréket az ajtó küszöbe alá öntjük.

Ha a lőpor közé kén és a szű által megtámadt faliszttje egyenlő mértékben van keverve, annak durranását a vad nem hallja.

E század elején Savary francia tábornoknak is volt egy állítólagos durranás nélküli lőpor-keveréke, melyben borax volt, a fő alkotó rész.

Más recipék a csendes porra ezek:

Végy grünpant, markasitot, salty-t, bodzafa belét egyenlő mennyiségben, törd porrá s keverd össze.

Vagy: végy egy vakandot, calcináld zárt edényben porrá s keverj hozzá kevés boraxot, s tégy ebből egy latot négy lat lőporhoz, mely előbb pálinkával meglocsoltatott s kiszárittatott.

Vagy, egy negyed font lőport tégy pálinkába, hogy feloldódjék, szárítsd ismét ki, tégy hozzá összetört boraxot, velencei calmei-t, salmiakot, mindegyikből egy latot. Ezen keveréket a rablók használták.

Továbbá babona volt ez is: ha valaki egy templom vagy kápolna keresztjébe 40—50 lépésről holdtölte idején lőtt s azt eltalálta, akkor lövése is mindig biztos volt. — Ez még most is sok helyen divik; így Szomolnokon (Szepes vármegye) a Mária-kápolna keresztje egy ily golyós lövés következtében jelenleg is ferdén áll.

Vén asszonnyal találkozni — vadászatra menve — szerencsétlenséget jelent, míg pappal — ellentétben azal az esettel, míg kocsin utazunk — szerencsét.

Páros számú töltényeket soha sem szabad a táskában vadászatra vinni.

Szerencsét hasonlókép nem szabad a vadászni menőnek kívánni, hanem azt „hogyanak és lábat törjön.”

Igen fontos továbbá, hogy a puskának jó „brandt”ja legyen.

Hogy tulajdonképen mi az, a mi a puskának jó brandt-ot kölcsönöz, aziránt a szakértők véleménye eltérő. A por és az ólom közötti legpontosabb arány vagy a por mikénti meggyuladása vagy a cső furása, — ez a három dolog az, a melyben az okot keresik.

A legközönségesebb vas csöves fegyverből talált vad tűzben összerogy, míg ugyanolyan nagy s ugyanezen a helyen találó finom és vont aczél csőből lőtt golyó után az tovább futhat, ha ezen utóbbi fegyvernek nincs brandtja.

A jó brandtot megkapja a fegyver ha abból egy eleven kigyót ki lövünk.

Vagy mint Ung vármegyében láttam, a fegyver, a sebzett vad szőre és vérével locsolt falevelekkel megfüstöltetik s ez alatt a füstölő a tüzet alkalmi mondások eldudolásával körül járja.

E. L.

A király és a kiállítás. A milleniáriumi kiállítás történelmi főcsoportjának vadászati osztálya közlelt Nádasy Ferencz gróf elnöklete alatt ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy ő Felsője utabban átengedte összes vadásztárgyait, sőt a kincstárban őrzött a vadászatra vonatkozó dolgokat. Nádasy gróf bejelentette továbbá, hogy Bécsben járt Hohenlohe herczeg főudvarmesternél, hogy közbenjárását kieszközölje az orosz birodalomból hozandó bölény ügyében. A főudvarmester a legnagyobb készséggel megígérte, hogy e tárgyban a főudvarmesteri hivatal közbenjár. Ezután a királyi gyűjtemények tanulmányozására bizottságot választottak, melynek tagjai lettek: gróf Bethlen Balázs, gróf Eszterházy Mihály dr. Madarász Gyula, báró Nopcsa Elek, Nagy Géza és gróf Teleki Gyula,

Gróf Zichy Pál. nagyhorcsöki és kis-lóóki uradalomban jan. hó 25. és 26-ikán tartották meg a hajtó vadászatot 450 hajtóval és pár ezer méter háló kihuzásával, melynek eredménye 27 drb. fácány kakas és 608 drb. nyul és 2 róka. Vadászok voltak: gróf Zichy Antal, gróf Zichy János, gróf Zichy István, gróf Eszterházy László, gróf, Szécseny Domonkos, Patay László, Décsy István, és Rátkay József nagyhorcsöki és Csányi Ferencz kis-lóóki intézők.

Sarvasok lövetése és összefogdosása titalmi időszak alatt, herczeg Ratibor Viktor randeni lakosnak, ki a pest-megyei pilismaróti, pilis szentlászlói, dömösi és leányfalvi vadászterületeket haszonbérben bírja, a belügyminiszter megengedte, hogy a nevezett vadászterületeken tul elszaporodott szarvasteheneket a titalmi időszak alatt lövethesse és a vadhus elárushassa; továbbá a pilismaróti vadászterületen; ugyancsak a titalmi időszak alatt szarvasbikákat befogathasson és ezeket a német császár ő Felsője részére eleven elszállithassa. A járási főszolgabíró, valamint a székes főváros tanácsát és a fővárosi államrendőrséget erről Pest vármegye alispánja értesítette.

CSÓNAKAZÁS.

A tolnai csónakázó egyesület febr. 11-én tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlést báró Eliatschek Ede egyleti elnök vezette. A megnyitó beszéd és a mult évi jegyzőkönyv felolvasása után a titkár jelentéséből kitűnt, hogy az egyesületnek ez idő szerint 45 tagja van (20 nő és 25 férfi tag). A mult évi számadás 466 frt bevételt s 410 frt kiadást tüntetett ki. A leltár szerint járműveken 700 frt, csónakházban 600 frt értékű vagyon van, melylyel szemben 400 frt takaréktári adósság áll fenn. Az 1894. évi költségvetés 390 frtban állapított meg. A közgyűlés több új egyes csónak beszerzését és a csónakház átfestését határozta el. Az egyesület pünkösdi hétfőn nagy csónakázó versenyt fog rendezni. Az 1894. évre a tisztikar, illetőleg a választmány a következőleg alakult egyhangulag. Elnök: báró Eliatschek Ede; igazgató: Matejka Károly; titkár: Roboz János; pénztáros: Dobrovits Sándor; választmányi tagok: dr. Varga Pál és Rozmayer Ferencz lettek. A közgyűlés után tartott választmányi ülésen új tagokul fölvétettek: Fischer Mici

k. a., Oppenheimer János és Breitnekker Alfréd urak. Az 1894. évben nőknek 5 frt beiratási díj és 4 frt tagdíj, idl. Tolnán tartózkodó uraknak, vidéki tagoknak és katonatiszteknek 5 frt beiratási díj és 7 frt tagdíj állandóan Tolnán tartózkodó uraknak 10 frt beiratási díj és 7 frt tagdíj lett megállapítva.

Yacht regatta. A yachtraj idei regattája április vége felé fog Polában lefolyni. E regattán [egy eddig nálunk ösmeretlen de Angolországban kedvelt verseny is lesz, gyorsvitorla csolnakokkal. Hat ilyen vitorlás csolnak már megérkezett Polába s még a verseny előtt kísérleteket fognak velök tenni. A csolnakok birtokosai: Károly István főherczeg, Agost koburgi herczeg, gróf Bardi, Andrássy Géza és Gróf Harrach a verseny alatt valószínűleg magok fogják a járművet kormányozni.

VELOCZIPÉDZÉS.

A turista kerékpáros egyesület legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy a husvéti ünnepek alatt kerékpáron kirándulást rendez Rómába. Az egész szárazföldi utat veloczipéden teszik meg s a négy—hat napi római tartózkodás beszámításával 10—14 napig lesznek uton. A kirándulásról az egyesület két festőművész tagja, Kinnach László és Pálya Coelestin több vázlatot fog készíteni s az amatőr fotografus tagok: Istvánffy Riva és Gabel fényképeznek az uton. Az utirány végleges megállapítására vonatkozó tervet az elnök dr. Istvánffy Gyula s az egyesület kapitánya Della Riva József fogják a legközelebb tartandó ülésen előterjeszteni.

A nemzeti kerékpár egyesület m. hó 8-án tartotta meg első rendes közgyűlését. Az egyletnek 62 rendes és 2 pártoló tagja van; 586 frt 32 kr. bevételeivel szemben 540 frt kiadása volt. Megválasztattak közfelkiáltással: elnöknek: Rémi Róbert, alelnöknek: Ludvig Gyula, egyhangulag Riedel Ferenc kapitány. A választmányba választottak; Mittelmann Géza titkár, Székely Jenő ellenőr, Pobuda Károly pénztárnok. Déry Gyula alkaptány, Rémi Gyula, Nagy Dénes, Strasser Ulrik rendes; Philippovich Emil, Büchler Jenő és Szidon Antal pótagok. Háznagy lett Kiss Alajos, könyvtárnok Glassner Ede, kürtös Szabó Pista és zászlóhordozó Posta János. A gyűlés alkalmával ifj. Rémi Róbert elnöknek, Karvaly József festő által készített életnagyságu arcképét leleplezték, mire kedélyes társasvacsera következett.

A Pannonia kerékpáros egylet kellemes meglepetésben részesítette egyik derék tisztviselőjét, Polgár Bertalan egyleti alelnököt. Polgár Bertalan, mint a club volt titkára lankadhatatlan munkájával, szerény modorával szerezte meg a tagok osztatlan szeretetét, mely később őt az alelnöki tisztségre emelte. De az egylet tagjai hála-juknak más uton is le akarták róni. Közadakozásból pompás kivitelű ezüst csemegeállványt szereztek be. A csütörtöki estélyen, melyen a mit sem sejtő ünnepelt kerékpáros neje, idegen klubtagok és más sportbarátok is megjelentek. — ifj. Udvarny Ferencz egyesületi elnök lendületes beszéd kíséretében nyújtotta át a klub ajándékát, mit Polgár meghatottan köszönt meg. Utánna dr. Huszár Pál menetparancsnok üdvözölte a megjelent vendégeket.

A „Pécsi Kerékpár Egyesület” szombaton febr. 17-én tartotta meg rendes havi club-estélyét a „Hattyu” éttermében. Az estélyen 25-en vettek részt a tagok közül, s ez alkalommal osztotta ki Kiss József alelnök szép beszéd kíséretében az évi díjverseny-érmekeit a győzteseknek, kiknek nevében a titkár mondott köszönetet az egyesületnek. A „P. K. E.” vasárnap Kiss Ernő

e. kapitány vezetése alatt Szalántára és Siklóra kirándulást rendezett, melyen azonban a nagy hideg miatt csak kevesen vettek részt. A „Pécsi kerékpár-egyesület értesítője” czimmel a P. K. E. titkárai: Bolgár Tivadar és ifju Bedő Imre havi folyóiratot szerkesztenek. A választmány kapitányokul ujabban Kiss Ernő és ifj. Bedő Imrét választotta meg.

X. Klösz György fényképészeti müintézet Budapest, IV. hatvani-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon-állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösi-téseket gépekről, ipar-, mű-, és tantárgyakról, sat. Photolithographia. czinkographia, fénynyomat, autographiai fény-másolat.

TÜZOLTÓ-SPORT.

A tótfalvai önk. tűzoltó-egylet január hó 21-én saját pénztára javára egy zártkörű táncmulatságot rendezett, mely szépen sikerült. A tiszta haszon körülbelül 40 frt. Felülfizettek: Dr. Vajda József kir. jbiró 10 frtot; Reverencsics Géza farkasdívalvi molnármester 5 frtot; Herics András 1 frt 50 krt; Kovács Antal, Friedl János, Friedl József, Bensecz család, Dreisiger Sándor és Németh egyenőint 1 frtot; Vogler József, özv. Donsecz Jánosné, Stern János és Schener Miksa egyenkint 50 krt. N. N. 20 krt., N. N. 10 krt. — Fogadják a t. adakozók az egylet nevében hálás köszönetemet. Tótfalván, 1894. január 28-án. Bartalonis tanító, a tótfalvi önk. tűzoltó egylet titkára.

A szombathelyi önkénytes tűzoltó-egylet mult, vasárnap tartotta rendes tisztújító közgyűlését Eredics Ferencz elnöklete alatt. — A Török Sándor dr. körelnöklete alatt megtartott választás alkalmával elnökké ismét Eredics Ferencz, ajelnökké Mayer Ede, ügyesszé Bossányi József, orvossá dr. Steiner Miksa, pénztárnokká Bertány Samu, jegyzővé Gyuk István, főparancsnokká Ehen Gyula, alparancsnokká Farkas Antal választottak meg. A gyűlés végén két 15 éves és 5 tiz éves tűzoltó kitüntettetett a szolgálati érdemmel. Este lelkes felköszöntőkkel fűszerezett társas vacsora volt a Sabariában. — Szent Gotthárdon ugyanaznap megtartott tűzoltó közgyűlésen főparancsnokká dr. Varga Gábor, alparancsnoká Häcker József választottak egyhangulag.

IRODALOM.

A Magyar Mese- és Mondavilág, e nagyszerű vállalat megindulása alkalmából nagy érdekű czikket irt Gyertyánffy István, e kiváló pedagógus, a közokt. miniszterium által kiadott Néptanítók Lapjában. Örömmel konstatálja, hogy a népmesék már kezdik kiszorítani az iskolai olvasókönyvekből a vizenyős, többnyire németből fordított „erkölcsi” elbeszéléseket, de az iskola ezt főleg külső segítségnek köszönheti, nevezetesen a magyar gyermek-irodalom egynehány jelesének. Gyertyánffy szerint, meg kell nyitni az iskolák ajtait Benedek Elek meséi és mondái előtt, mert azoknak az iskolai könyvtárakban van helyük első sorban. Magyar Mese- és Mondavilágból most jelent meg a 3. füzet szebbnél-szebb mesékkel. (Bolond Istók Mirkó királyfi, A Béka, Fekete ország) s gyönyörű illusztrációkkal Széchy Gyulától. Egy füzet ára 25 kr. Tiz füzet előfizetési ára: 2 frt 50 kr. s annak, ki tiz füzet árát előre beküldi, az egyes füzeteket bérmentve küldi meg — kétheti időközben — a kiadó Athenaeum. Az egész vállalat egyelőre 50 füzetre van tervezve. Különösen ajánljuk a valóban nagybecsű vállalatot úgy a szülők, mint a tanítók figyelmébe.

LIPIKI JÓDFÜRDŐ

(SZLAVÓNIABAN.)

Elsőrangú kutforrás és gyógyfürdőhely

Enyhe éghajlat.

Egyedüli jódhévíz a Continensen 64° Celsius

Az idény tartama márcziustól október végéig. Gyógyjavallatok: A gyomor és bélcsatorna mindennemű hurutos bántalmánál, hólyagbetegségeknel, csuzos és köszvényes kóralakoknál, görvélýkóros és különféle vérhajoknál.

Kiterjedt árnyékos park, saját gyógyzenekar, fedett sétány, diszes és kényelmesen berendezett szállodák és magánygyógyintézetek.

100 vendégszoba.

Kitünő étkezés mérsékelt árak.

Vasuti összeköttetés: Pakratz Lipik (cs. és k. szab. déli vasut), Okucan (m. kir. államvasutak.)

FÖLDESZ L.

puskamüves

Budapest, Muzeum-körut 9 szám.

Ajánlja jó hirnevű

fegyvereit
kezeség mellett,

továbbá mindennemű **revolvereket** és teljes **vadászfelszereléseket**.

Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek. Javítások legolcsóbban számíttatnak.

KAJÁRI DEZSŐ

KARLSBADI

cipő-különlégek.

Budapest, Dorottya-utca 8. sz. a.

Ajánlja legdusabb választékban férfi-, női- és gyermek-cipő-árut a téli idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel

velocipédézó, turista és hegymászó tornaczipókat, vadász-csizmákat mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek reszer. ugymint:

tiszti cipők, galosehnik v. gumiezi pők, ugy szinte vízmentes cipókat és kényes lábra különlegességeket nagy választékban raktáron tart

Videki megrendelések mérték vagy minta-czipó szerint leggyorsabban cszközöltetnek.

Vadászterület

kerestetik bérbevétel czéljából, lehetőleg a főváros közelében. Szives ajánlatok a „Herkules” kiadóhivatalához intézendők.

Vasuti állomás: Zsolna onnan omnibuszszal Állandó posta- és távirtda-állomás.

RAJECZ-FÜRDŐ

(Magyar Gastein) a regényes Vág-völgyben Timsósvasas hévízforrások 34°C. Specialis fürdőnői bajok ellen. Combinált hidegvíz-gyógymód (Kneip-Kura). — Klimatikus gyógyhely 420 m. magasságban ózondús, pormentes levegővel. — Északról teljesen védve. Gyógyjavallatok: csúz, köszvény, bőrbajok, görvélýkór, angolkór, sápkór, verszegenyseg, idegbajok, neurás ehnia, neuralgiák, ischias Női bajokban (méh-, hüvelyhurut, izzadmányok stb. 4-5 heti használat után legbiztosabb sikerű. Subalpin klímájánál fogva általános gyengeségnél, a l-gutak hurutjainál indikált. — Villanyozás, massage. — Gyönyörű kirándulások; croquet, lawn tennis, tekepálya, zongoraterem, gyógyterem stb. — Olcsó teljes ellátás, elő és utóevadban már 2 frittal feljebb vaponkeni.

Fürdőorvos: Dr. FANZLER LAJOS fővárosi gyakortló orvos, Budapest, II. ker Corvinter 2. sz. Felvilágosítással és prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

Széna-sajtók

széna, szalma, turfa stb. csomagolására

legjobb szerkezettel

Mayfarth Ph. és Tá

Bécs II/1.

gazdasági és gyümölcsértékesítésgépgyarban készülnek.

Nagy választék

színházi és táborilátcsővekben

RAJZESZKÖZÖK

legjobb minőségben.

Libál Lajos-nál

cs. és kir. szab. gyár optikai árukban BUDAPESTEN.

Gyár és főraktár: Zöldfa-utca 13. Fiók-raktárak: Dorottya-utca 5. és a Harisch Bazárban.

DEUTSCH GÁBOR

zongora gyári telepe

Budapest, V., Erzsébettér 7. sz.

(Bécsi-u. sarkán.)

Eladás 6 évi jótállás mellett.

Porzolt Kálmán

munkái:

A párbaj. Színmű 1 felv. Először adatott a nemzeti szín- frt kr. házban 1881-ben 40
Szerencsétlen furulyások. Elbesz. 1883. 1 —
Viharos élet. Elbeszélések. 1886 1 --
Fürdői emlékek. Elbesz. 1887. (Képekkel) 1 —
Sport és szerelem. Elb. 1887. (Képekkel) 1 —
Amor im Bade. A „Fürdői emlékek” német kiadása. Berlin 1891. Ára 1 márka.

Herkules Testgyak. és sportközl. 1884. Első évfolyam 6 —
1885. Második évfolyam ... 8 —
1886. Harmadik évfolyam... 8 —
1887. Negyedik évfolyam .. 8 —
1888. Ötödik évfolyam 4 —
1889. Hatodik évfolyam ... 4 —
1890. Hetedik évfolyam..... 4 —
1891. Nyolczadik évfolyam 4 —
1892. Kilencedik évfolyam 4 —

Képes sportnaptár. 1886. évre 1 50
A testgyakorlati oktatás rendszere. A testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjtemény. 1886 — 80
Reform-naptár 1892. Politikai és szépirodalmi tartalommal — 40
A Dunántúl irásban és képmen. (Dunántúli képes naptár 1892) 1 —
Ugyanaz II-ik kötet 1893-évre 1 —

Porzolt Jenő:

A korcsolyázás kézi könyve. Képekkel..... 1 —

Porzolt Lajos munkái:

A magyar labdajátékok könyve. Képekkel s gróf Eszterházy Mihály előszavával..... 1 —
A tornázás kézikönyve. Képek. 1 20
Tornakartyak. Képekkel 1 —
Mindezen munkák kaphatók a „Herkules” kiadóhivatalában (Budapest, József-körut 5. sz.)

Képek és képkeretek a legnagyobb választékban a legegyszerűbbtől a legremekebbig való kivitelben legmérsékeltbb áron kaphatók csakis TINTNER MIKSA műtárában Bécs, I., Opernring 19.

Előfizetési díj:
 Negyedévre 1 frt
 Félévre 2 frt
 Egész évre..... 4 frt
 Egyes szám 20 kr.
 Megjelen havonként
 kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
 és
 kiadóhivatal
 Budapest, József-körú
 5. szám.
 Kéziratokat vissza nem
 küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Keresztes-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre” a Beregszászi Korcsolyázó-Egylet, a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet, a „Budapesti Torna-Egylet” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet, a „Debreczeni Torna-Egylet, az „Egyetemi Athletikai Club, „Első Magyar Vivő-Egylet, az „Ersekújvári Vivő- és Torna-Egyesület, a „Fertői Csónakázó-Társaság, a „Győri Csónakázó-Egyesület, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet, a „Kolozsvári Athletikai Club, a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet, a „Föv. Vivő-Club, a „Körmendi Athletikai Club, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet, a „Makói Torna-Egylet, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet, a „Maros-Vásárh. Torna-Egylet, a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet, a „Nemzeti Hajós-Egylet, a Neptun Budapesti Evező-Egylet, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület, az „Ó-Budai Torna-Egylet, a „Pécsi Athletikai Club, a „Pozsonyi Hajós-Egylet, a „Pozsonyi Torna-Egylet, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet, a „Szabadkai torna-Egylet, a „Szarvas-Korcsolyázó-Kör, a „Szegedi Csónakázó-Egylet, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet, a „Szegedi Torna-Egylet, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycli) Egyesület, a „Pápai korcsolya-egylet, a „Torontáli korcsolyázó és hajós-egylet, „Szegedi Kerékpár-egyesület, „Veszprémi torna-egylet, „Tordai korcsolyázó-egylet, „Budapesti Torna-Club, „Zombolyai atletikai club, a „Szászvárosi atletikai club, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet, a „Budapesti polgári lövészegyesület, „Sportkedvelők köre”, a „Magyar Úszó-Egylet”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Tornaegylet és tantestület.

Minden hozzászólás nélkül közlünk itt egy megtörtént dolgot, a melyből általában minden tornaegylet és iskola vonhat le következtetést magának a jövőre nézve, ha akar és tud a sorok között is olvasni. Az újpesti tornaegylet pár évvel ezelőtt több száz forintján felemeltette az ottani állami polgári leányiskolai épületnek egyik bódé szerű udvari alacsony szárnyépületét és ennek fejében azon — teremre alakított — szobát közösen használta az iskolákkal egyideig. Azonban az egyleti élet pangott, a mennyiben felnőttek nem jártak be tornázni és az egyleti növendékek gyermek-csapatái tanítására elég pénzzel nem rendelkezett az egylet. Sőt az egyleti tagok számára felfogadott tornatanítót is fel kellett menteni, mert egy-két tagért fizetni a tanítót, a szolgát, a fűtést és világítást nem volt észszerű. Így az újpesti tornaegylet már csak a papíron létezett, midőn a mult 1893. év november havában két okleveles tornatanár díjtalan működési ajánlatára és buzdítására ismét tette ébredt az egylet. Az első összehívásra ötvennél több fizető és mintegy 20 rendes működő tag jelentkezett. Deczember hóban már 15 egyleti fiú növendék tényleg tornázott az egyleti tanárok díjtalan, de azért szakszerű gondos vezetése alatt. Január hóban már 12 leány-növendék jelentetvén be, az egylet megkezdte a külön leánytornaórák tartását is, támaszkodva alapszabályai azon pontjára, hogy célja a gyermekek tornatanítása is, támaszkodva az újpesti iskolák gondnokának határozott engedélyére, a mely szerint az egylet működhetik az épen akkor lejárt régi irott engedély alapján addig is, míg a bent levő új kérvény alapján a régi engedély meghosszabbítása a tanfelügyelőségtől leérkezik. Erre egész váratlanul átir egy tiltakozó levelet a polg. leányiskola igazgatónője az egylethez és személyesen is betiltotta minden egyleti növendék-óra tartását, ezt azzal

indokolván a művezető tornatanár előtt, hogy a „pedagógiai elvekből a leghatározottabban elleneznie kell azt, hogy egy tisztán leányok számára használt polgári iskolai épületbe csak egy fiú is betegye lábát, nehogy a falra firkálásokkal és csúf rajzolásokkal megmetyelje legyenek a leányok erkölcsi gondolataikban.” E tilalom ellen-súlyozására a tornaegylet küldöttségileg sürgette az engedélyt, szóval előadva a tanfelügyelőségnél azt, hogy azon iskolai épület termében egész január végeig egyetlen egy tornaórát sem tartott egyetlen iskola sem a délutáni és esti órákban; tehát helyi akadály nem lehet az egyleti növendéktornázásnak hetenként két délután és este (tehát csak két napon) megtarthatására. Elvi akadály pedig ha van Újpesten, miért nincs az Budapesten és más nagy városokban, a hol bizony még nagyobb leányok és fiúk is ugyanegy tornateremben tornáznak felváltva? E szóbeli egyleti érvelés és iskola-igazgatónői ellenérvelés következtében kijött az engedély az egyleti tagok tornázhatására, de a növendékekére nem. Kijött azon kívül a tanfelügyelői egyenes rendelet, hogy ugyanazon tornateremben meg kell engedni hetenként kétszer a polgári fiú iskola növendékeinek az iskolai tanerők által vezetett tornázását. És ez ugyanazon hétfői és csütörtöki délutáni napokra állapított meg, a mely órákban az egylet kezdte volt meg tornatanítását. Ezen-kívül az eddig közös tornatermet az iskola kifényeztette és azonnal iskolai tánczórát szerveztek délelőttökre. Ezentul tehát ott víkszelt sima padlón tornáznak gyermekek és felnőttek.

Tessék most kiokoskodni a fentiekből. A tornatanítás államosításával az egyletekből a növendékek elvonása-e a rugó? vagy az újpesti iskolai erők tette buzdítása-e? vagy az újpesti áldatlan személyi torzalkodások kifolyása-e? Vagy iskolai féltékenység a tetterős egyleti működéssel szemben?! Annyi tény, hogy az újpesti tornaegylet ismét vissza lett taszítva a bénító tétlenségbe! Mert Újpesten az az apa, a ki a kaszinóba vagy a körbe minden áldott este ellátogat kis „csöndesre”, az a tornaegyletnek csak névleg és kelleetlenül fizető tagja egy évig; az az apa pedig, a ki estét övéi között

szokta tölteni, csak fájó szívvel vonja el magát körülből a tornáért huzamosb időn át. Azonban, ha a feleség és a gyermekek kerekednek fel hetenként kétszer belátogatni a tornaegyletbe, akkor mindkét fajta apák legtöbbje szintén ellátogat és ha épen ő maga nem is tornázik, de gyermekei gyönyörét látva, tudva, tag marad évről-évre szívesen és így az egyet felvirágoztat, javára a közügynek. E nélkül pedig elalszik, fájdalmára azon kevés ügybuzgónak, a ki a legjobbat akarva is, hasznára nem lehet azon közjónak, mely a gyermekek épségében rejlik a jelen és jövő életre is. Csak üdvös lenne tehát, ha illetékes helyről választ kapnának ezen kérdésre: „Elég erős-e már az iskolai tornatanítás tekintetében minden állami és hatósági iskola, hogy végképen nélkülözhesse a társadalmi téren vele eddig párhuzamosan működött tornaegyletek közreműködését? Képes-e elegendő jó tanítókat és kellő tornaheiyiségeket adni a tornatanításhoz a tornaegyletek támogatása nélkül?” Erre adandó válasz eldöntené az újpesti jelen ferde viszonyokat is.

Porzscit Lajos.

Satnya gyermekek és a tornatanár.

Szomorú tényt kell itt nyilvánosan feltárni, hogy eloszoljanak bizonyos hiú reménykedések és a közfgyelem egy más gyakorlatiassabb irány felé tereltessek a gyermekek satnyasága elleni óvintézkedések tekintetében. Ezen szomorú tény pedig az, hogy: *a nyilvános iskolák tornatanára a nyilvános tornatanítással és tömeges játsszatással nem képes edzeni a gyenge testű, bántortalan, búskomor, beteges gyermeket.*

A ki ezt nem hiszi, ám menjen el akár a legelső mintatornatanítás és iskolai játsszatás megfigyelésére: ott tapasztalni fogja hogy azon lelkileg testileg gyenge gyermekek minő száralomra méltó tétleuségre vannak kár-

hozta elöször az alkalmazott gyakorlatoknak hozzájuk nem mért volta miatt, másodsor a nálánál épebb virgoncz gyermekek élénk játsszasi tevékenységök miatt. És erről maga a legügyesebb tornatanár vagy játék rendező sem tehet semmit; mert a tornagyakorlatokat a tornázó egyének átlagos tehetségéhez kell alkalmazni; tehát lesz a ki többet is szeretne és tudna végezni, viszont lesz a ki az adottat sem végezheti. Épp úgy a tömeges játsszánál is éppen a játéknak vérpezsdítő üdítő hatása kedveért is nem szabad egy-két bamba vagy gyenge testű gyermek miatt a csapat zömére bénítólag ható tanítói akadékoskodással meg-meg törni a játék rendjét és élénk menetét. A gyermek csapatok ezen tehetetlenjei tehát teljesen kiesnek a tornázás és iskolai tömeges játsszatis üdvös hatása alól, és mindössze csak annyi hasznot húznak tétlen jelenlétükből, hogy *figyelnek és otthoni kis körükben igyekeznek úgy működni és játsszani a mint látták a többi fürgé erős fiúktól.*

Ime! Itt a baj! Itt a gyógyszer is!... Ott tétlenül figyelnek!... Itthon meg a látottak szerint működni és úgy játsszani törekszenek!... Ezen ösztönszerű megnyilatkozása a gyermeki kedélynek, ezen felbuzdulás a jótékony dologra és játékra adja a szülők kezébe önkéntelenül a legbiztosabb eszközt satnya gyermekök éperössé nevelhetésére. A melyik szülő ezt megérti és csak legalább pár évig szervezi és vezeti otthon családi körében a gyermeke köré vont 4—8 tagból álló gyermekcsapatnak játsszva működését és játsszását, labdázását: az ilyen szülő gyönyörrel fogja tapasztalni azt, hogy gyermeke élénkül, erősödik, jó színben formában gyarapodik. Ellenben a mely szülő csakis az iskolától, a tornatanítótól várja a gyenge gyermekének erősödését, testi-lelki fejlődését: ez csalódní fog ezen várakozásban, és szerencsésének tarthatja, ha gyermekének otthoni környezetébe, szabad térben mozoghatása és a játsszótársak otthon olyanok, hogy a gyermekének módjában van eleget mozoghatni és élénken is játsszhatni felügyelet nélkül is Fájdalom! Nincs minden gyermeknek módjában a kertben fagyökeret kiásni, labdát kiverni, mezei virágokért és bogarakért kint futkározni. Mesterkéltest-

TÁRCZA.

A híres úszó.

Meier Amsel Orosz Lengyelország egy kis falujában lakott. Sokat hallott Amerikáról, minden áron az új világba kívánczolt. Eladta házát, holmiját, kifizette adósságait és miután látta, hogy marad valami az uti költségen felül, megindult nagy célja felé. Szerencsésen megérkezett Hamburgba.

Nemsokára készen állt a hajó, mely őt az áldott földre viszi, beiratkozott az utasok közé és lefizette a díjat ami az utazásért járt.

Nyomban utána lépett be az irodába egy angol lord, aki a hajón hazájába akart utazni. En Angliába akarok utazni. — szólította meg a kapitányt, — de csak finom társaságban akarom az utat megtenni. Azért felkérem, hogy közönséges kinézésű utasokat ne vegyen fel hajójára.

— Lehetetlen, volt a válasz, mert ebből anyagi hátrányom származnék.

— Avval ne törődjék, megfizetem én 20 ember helyett a díjat, de ne vegyen fel a hajóra mást, mint urí kinézésű embereket. En lord Bukskin vagyok.

— Ez már más, úgy lesz, a mint lord ur parancsolja, igen csinos társaság lesz, kivéve egy kopott lengyel zsidót, aki már lefizette az utiköltséget és így nem hagyhatjuk itt. Felteszem azonban, hogy nem fog ez pontosan érkezni a kikötőhöz, s úgy nélküle fogunk elindulni.

Meier Amsel bement a városba egyet mást vásárolni. Mire megrakodva visszatért a tengerpartra, nem látta már helyén a hajót. Megrémülve kérdezősködött a matrózoknál és ezek azon szomorú hírrel szolgáltak, hogy a hajó már egy negyedórája elindult, még látható az árbócza.

Jajgatását két matróz szakította félbe, akik azt kérdeztek tőle, hogy mit fizet, ha csónakon utána viszik a hajónak.

— Örömmel kiáltotta Amsel: a mit csak akartok.

— Jól van, hát fizess 1 tallért.

— Elég lesz egy fél tallér is.

A matrózok nem engedtek, hát kénytelen volt ő engedni és csónakra ülve szinte repültek az ut kezdetén lomhán járó hajó után. E közben valóságos zápor esett. Már egész sötét volt, mire elérték a hajót és miután senkit sem láttak a fedélzeten, a matrózok segítettek a bőrig átázott Amselnek, hogy felmászhatt a hajóra; nem tudta, hogy merre menjen, azért leült a fedélzetre szép csendesesen.

Kis idő multával a nemes lord is kijött ide, hogy meglássa az időjárást, hirtelen megpillantotta a lengyel zsidót.

— Jól látok, kérdezte, hát mégis itt van ez? Talán félrevezetett a kapitány? Lement, kérdőre vonta ezt, de ez megnyugtatta, hogy a kopott ember nincs az utasok közt, lekészt a hajóról.

— De hisz kün ül a fedélzeten.

— A fedélzeten? Lehetetlen!

— Menjen és győződjék meg.

edzéssel pótolni ezt ugyan nem lehet, de kissé megközelíteni igen. Adjuk és tegyük ezt mi szülők magunk otthon, ha már oly szerencsétlenek lettünk, hogy gyermekünk — satnyasága miatt — az iskolai tömeges tornázás és játszás terén untalan félre szorítottatik.

Szó férne még ahhoz is, hogy tulajdonképpen hát miért van a mai korban oly rettenetes sok beteges vézna gyermek. De hát itt minden szó, falra hányt borsó. A mai kor férfija és nője vak, süket lelketlen állat, mihelyt életélvekről van szó. Angol kór, gümőkór, idegbajok és venericus nyavalyák dükönghetnek testünkben, mi azért élünk, élvezünk, házasodunk össze-vissza... hiszen rövid az élet... van orvos és patika elég... és nem minden nyakmirigydagánat jele a gümőkórnak... nem minden ájulva összeesés és görcs jele az idegnyavalyának... nem minden beteg szülőnek lesz beteg gyermeke... és a csenevészen született gyermekek is kiépülhetnek csak jó „dadájuk“ legyen... sőt azt is pótolhatjuk immár, ha éppen muszáj... Utóvégre is az az „Én“ követelhet magának életet és abban lehető élvezet. Hogy ez egy másik „Én“-nek a nyomorát idézi elő?! Ez vakeset! — Vajjon úgy van-e?!

A tornáztatás iskoláinkban.

Játszótér Ungváron.

Ungvár, márc. 4.

Mellőzve a játéknak, mint nevelési tényezőnek, szükségességét és fontosságát, jelenleg csakis a játszótér ügyéhez akarok röviden hozzászólni.

Minden eszme, ha még oly fenséges is csak akkor testesülhet meg igazán minél szélesebb körben talál lelkes pártolásra. A közoktatási kormány megpendítette a játék eszméjét; felszólította az illetékes hatóságokat, hogy az eszme megvalósításában a játszótér megszerzése és berendezése által neki segédkezett nyújtsanak; sőt a játék terjesztése céljából játék tanfolyamot is rendezett, de az elvetett mag el pusztul, ha nem lesz talaj, a hol fejlődjék, virágát és gyümölcsét kifejtse.

A városi hatóság e felszólítás folytán ki is jelölt e czélra körülbelül 7 holdnyi térséget, melyet — tekintve a város szűk jövedelmét — 5%-a haszonbérét engedett át a tanulmányi alap terhére a főgymnasumi igazgatóságnak.

E tér, tekintetbe véve a városnak részint a nagy és kis Ung, továbbá a vár, a kincstári farakodó telep és végül az éjszaki oldalon emelkedő dombok által elszigetelt fekvését, a régi gymnasiumi épülethez ugyan még elég közel fekszik, de hijával van rendezett játszótér kellékeinek.

Első sorban nincs bekerítve, sem körül árkolva, minek folytán ép úgy használják *legelőnek*, mint *játszótérnek*. Földje, habár ártér, agyagos, mely eső után lassan szikkadt fel s így nem mindég használható. Mint volt szántó föld még elég barázdált, a mi a játékot, különösen a futót nehézkessé, sokszor veszélyessé teszi. Végül a játék ideje csakis a délutáni órákra esvén, habár az Ung felől árnyékos fákkal van szegélyezve, dél és nyugat felől egészen nyílt, mely körülmény a játéknak 3—5, sőt 6 óráig való beosztását lehetetlenné teszi. E hátrányokhoz járul legujabban még az is, hogy az új főgymnasium a Drugeth-téren épülvén, a játszótér még távolabbra fog esni az intézetről.

Ez, valamint azon körülmény, hogy az egy játszótér egy sem elegendő, lévén a főgymnasiumnak magának 500 tanulója és minthogy a játék ideje a többi rendes tantárgy és a játszótér távol fekvése miatt csakis a délutáni órákra eshetik és így a város többi és pedig számos iskolás gyermekének nincs játszóhelye, mulhatlanul szükségessé teszi egy második játszóhely megszerzését és berendezését. És mivelhogy a városnak északkelet felől nincsenek földjei, a másik játszóteret pedig szükségképen a város ezen oldalán kell keresnünk, megtaláljuk azt a kincstári legelőn, a régi fauszató és az Ung között.

E térséget melyet az ungvölgyi vasut a város felől és előbbinek kavicsbányája a domonyai földektől egészen elhasított, bekerített és így a legeltetésre nézve megközelíthetlenné tett, a kincstár ugyis aligha értéke-

Együtt kimentek a fedélzetre, a csónak akkor már természetesen visszafelé indult és a sötétség miatt nem volt látható. Boszusan kérdezte a kapitány a kellemetlen utast: hogyan jött ide.

— Hogyan? hát a vizen.

— Usztál talán?

Természetes! volt Amsel válasza. És e válasz jó hiszemű és őszinte is volt, mert nem igen tudta biz ő, hogy a csónakázás meg az uszás között egy kis különbség is van.

— Ez lehetetlen, szólt közbe a lord.

— Pedig igaz. Bárcsak olyan bizonyosan gazdagodnék én meg Amerikában, mint a hogyan úgy kerültem ide de hát csak nem repültem.

— Ugy te hát Amerikába kívánczozól, szólt a lord, bizonyára vagyont akarsz ott szerezni. Teszek én neked jobb ajánlatot, kapsz tőlem 1000 tallért, jer velem Angliába és ott még igen könnyen ennek tizszeresét is megkeresheted.

Ezer tallér, — gondolta magában Amsel, — szép szó, jobb egy veréb a kézben mint tiz a tetőn, reá állt az alkura.

Nemsokára elértek Angliába és a lord magával vitte Amselt a Themse melletti birtokára. Alighogy megérkeztek, a következő hirdetést közölte az összes angol lapokban:

„Egy hires uszó érkezett ide Oroszországból és felhívja Angolország összes uszóit, hogy vele négy hét mulva mérkőzzenek meg. Ezen oroszországi férfiú utol-

ért egy hamburgi hajót, mely órákkal előbb indult el a kikötőből. Bármily összeget kifizetek annak, aki fogadásból részt akar venni a versenyuszásban.

lord Bukskin.“

A mérkőzés napja megérkezett, közlőrl és távolról sokan érkeztek, hogy az uszás művészetének csodáját szemléljék. A lord lelkére kötötte Amselnek, hogy mindent olyan jól csináljon, mint Hamburgnál, nehogy szégyent valljon vele.

A Themse partján állt a versenyre készülők csoportja és türelmetlenül várták a késedelmező hőst. De hát Amsel okos ember, tudta, hogy jó ha élelmi szerrel ellátja magát, mert a vizen bajos kóser ételt kapni és úgy tett mint Hamburgban, összevásárolt egyet is mást is és rettenetes csomaggal érkezett egy kissé elkésve a hely színére. Természetes, hogy neki esze ágában sem volt másra gondolni mint hogy most hajóra fog ülni. Kenyér, füstölt hus, hagyma bőven volt nála.

— Ott jön ő, szólt a lord a türelmetlen közönséghez.

— Hol? kiáltották.

— Ott! nem látjátok.

— Hogyan ez a kis emberke az?

— Igen, ez az.

Amsel e közben odaért hozzájuk és mindnyájan körülötte gyülekezve, kíváncsian kérdezték: te vagy az a nagy hős Oroszországból?

Természetes, volt a válasz, miért ne volnék én az. Nagy fogadási tételeket szabtak és már már kez-

sitheti másképen. Játsszótérnek pedig annyiban is alkalmas, mert dél és nyugat felől a nap sugarait a lombos fák visszatartják-

Ha tehát az ungvári társadalom az eszmét, mely saját magának, főleg pedig fiatal nemzedékének egészség ügyét oly nagyon közlelről érinti, megvalósítani szándékozik, hasson illetékes körei által oda hogy a játsszótér ügy minél előbb rendeztessék, mert annyi bizonyos, hogy minél több játsszóteret rendezünk be most, annál kevesebb *korházat* kell majd építenünk a jövőben.

Medvezky István.

A testi nevelés a debreczeni orsz. tanszerkiállításán.

Debreczenben aug. 18-tól szept. 2-ig országos tanszerkiállítás lesz, melynek VI-ik csoportja a testi nevelésnek lesz szentelve. A részletes tervezetnek e csoportra szóló része szó szerint így hangzik :

a) Egy mintaszerűen berendezett családi gyermekszoba összes butorzataival, felszereléseivel, gyermekápolási, élelmezési és ruházati czikkeivel; házi gyermekgyógyszerek és ezek alkalmazását ismertető iratok, utasítások. Torna- és játékszerek gyűjteménye. Iskolai és házi tornaszerek, az iskolai gyógytornászati szereik. A torna- és játékirodalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok stb.

b) A torna és játék fokozatos tanmenete, tananyag beosztása a kibocsátott és ismert tantervek alapján. A tanuló ifjuságról fölvett erőmértékek táblázatos kimutatása.

c) Tornacsarnokok, játékterek fényképei, alap- és térrajzai. A tornatanítás történeti fejlődésének adatai.

dődött volna a verseny. Amsel persze nem tudta, hogy tulajdonképen miről is van itt szó.

— De hát mire való a sok élelmi szer, miért hoztad veled? kérdezte őt egyik versenyző, aki két fejjel volt magasabb az orosz hősnél.

— Igen, mi is azt akartuk kérdezni, kiáltották choruban a többiek.

— Uraim! hát nem maradunk néhány napig a vizen?

— Hogyan, néhány napig a vizen, hisz ez lehetetlen.

— Pedig minden bizonynyal így lesz, szolt a leglelkiismeretesebb nyugalommal Amsel, én pedig nem akarok a vizen éhezni. Így készültem én Hamburgban is.

Nagy volt az ijedtség a versenyzők közt. Ilyennel aki még élelmi szert is visz az úszáshoz, ők már csakugyan nem versenyezhetnek, erre csak a halak volnának képesek. Bizony ők nem próbálnak és sem mint az életüket tegyék koczkára, inkább küzdelem nélkül megadják magukat és kifizették a lord kezébe a fogadási összeget.

Amsel azért megőrizte nyugalmát, csak azon csodálkozott, hogy nem lát a vizen sem hajót, sem csónakot.

Hogyan is történhetett volna e nélkül a verseny.

A lord újra nagy öszszeggel ajándékozta meg Amselt és ez nagy lelki nyugalommal zsebre tevén, visszament szépen hazájába és ott jó módban élt tovább.

Breslauer E.

A kiállítás rendező bizottság így alakult meg: *Csiky Lajos*, az előkészítő nagybizottság elnöke. *Eötvös Károly Lajos*, az intéző, *dr. Szántó Sámuel*, a sajtó-, *Potemcsik Ignác*, a levelező osztályok főnökei. *dr. Ballassa József*, *Kursinszky László*, nagybizottsági jegzők. *Karai Sándor*, *Sáfár László*, *Vántsa György*, osztálytitkarok.

Zsingor Mihály a legjelesebb magyar tornászok egyike e hó elsején elhunyt. A budapesti (budai) tornaegylet külön gyászjelentés adott ki s temetése f. hó 2-án nagy részvét mellett ment végbe. A budapesti (budai) tornaegylet Attila-utcai csarnoka, a mely gyászleppellel volt bevonva, alig volt képes a gyászoló közönséget befogadni. Testületileg vettek részt: a budapesti (budai) tornaegylet, a magyar atletikai klub, a nemzeti tornaegylet, a budapesti tornaklub, a magyar testgyakorlók köre, a magyarországi tornatanítók egyesülete, a budapesti VI. kerületi polgári és kereskedelmi iskola tanári kara és növendékei. Továbbá báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter képviselőben Szauter Gáspár százados és köldöttségek, az I. kerületi polgári kör, a magyar vörös-kereszt-egylet, a III. kerületi tornaegylet. Ott voltak: Dr. Darányi Ignác és Bernáth Béla országgyűlési képviselők, Tóth Gerő kuriai bíró, Tichy János ezredes és mások. A ravatalra igen sok koszorut tettek. Beszédeket mondtak: Kollár Lajos, Bokor József és Bernáth Béla.

A budapesti (budai) tornaegylet választmánya Kollár Lajos elnökle alatt tartott ülésén az elhunyt Zsingor Mihály helyébe egznangulag Bély Mihály tornatanítót választotta meg, a tornaegylet művezetőjévé. A választmány köszönetet szavazott Csáky Albin gróf miniszternek, a tornaegylet javára kiutalványozott 500 frnyi segélyért. Elhatározták, hogy Zsingor sírját az egylet tagjainak hozzájárulásaiból díszes emlékekkel jelölik meg; de miután a társegyletek kebelében is azon óhaj nyilvánult, hogy tagjaik a síremlékre szintén adakozhassanak, a választmány ily adományokat köszönettel fogad. A tornaegylet tagjainak száma az ujonnan belépettekekkel 385-re emelkedett. A szegedi tornaünnepélyre több egyleti tag jelentkezett, a kik közül néhányan a versenyekben is részt szándékoznak benni. Az egyleti tekepályát husvétkor bocsátják a tagok rendelkezésére. Lawn-tennisről is gondoskodva lesz; a lawn-tennis szabályok kidoigozásával Krenedics Gyula, Dürr Károly és Argay János tagokból álló bizottság bizatott meg.

A tornázó ifjak köre vígalmi-bizottsága a Metropolle szálloda dísztermében a m. hó végén táncvígalmat rendezett.

VELOCIPÉDEZÉS.

A velocipédezés az enyhe idő beálltával kezd naponta lendületet venni. Fővárosi velocipédistáink majdnem naponként tesznek kirándulást a városligetbe s közelebb már nagyobb turok is várhatók.

CSÓNAKÁZÁS.

A győri csónakázó-egylet közgyűlése.

Győr, márczius 8.

Ma volt a győri csónakázó-egylet közgyűlése, mely a tavalyinak viharos indulatokkal teljes hangjával szemben a komoly lelkesedés hangját tükröztette vissza.

Miháلكovich elnök megnyitván a közgyűlést, szívélies hangon üdvözlí a megjelenteket, rövid reminiscenciákban emlékezően meg az elmúlt évad anyagi s erkölcsi sikereiről.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Ehler A. és Kramasza B. tagokat kéri fel, egyúttal a szavazatszedő bizottságot Haják A. elnöklete alatt Jankovich K. és Winkler Izidor tagokból megalakítja.

Dr. Kautz Gyula titkár szakavatott jeles tollából megszoktunk már olyan munkát vární, mely önmagát dicséri s így az évi jelentés is viharos lelkesedést keltett fel a tagokban.

Lelkesedéssel éljenezte a közgyűlés a legtöbb indulókat Mihályffy dr., Carrier és Mocsári tagok személyében.

De kitűntek az egyleti tagok sorából Szabó István s Kramasza Imre, kik Szigetközét (198 klm.) kerülték meg, dr. Mihályffy és dr. Farkas Bécs—győri útja, a budapesti versenyre indult csapat (175 km.) s Mocsári és Sándori kezdő tagok, kik peróárban Esztergomig eveztek le. Az egyleti élet vidámságát fűszerezték a házi versenyek, melyek díjaiul dr. Kuncz Jenő és dr. Fischer Gyula tagok ajándékoztak emléktárgyakat.

A közgyűlés a jelentés szerkesztőjének s Hets A., a szorgalmas adatgyűjtőnek köszönetet szavazott.

A választás előtt dr. Németh Károly kér magának szót s az egylet statisztikai kímutatásával kezében megemlékszik egy férfuról, ki nemcsak a győri csónakázó-egylet történetében foglal el kiváló helyet, hanem széles Magyarország, sőt a külföld sportéletében is előkelő szerepet visel, kinek lelkes ügybuzgalma mintegy megáranoyzza az egylet működését, — ez a férfiu Miháلكovich Tivadar, kit a mai napon tizedszer szerencsés az egylet elnökéül választhatni. Ez okból indítványozza, hogy egyhangulag kiáltsák ki elnöknek.

A közgyűlés zajos óvatiókkal ünnepli a jubiláris elnököt, s egyhangulag kikiáltja.

Miháلكovich megköszönve a lelkes tüntetést, ő magát érzi szerencsésnek, hogy oly egyletnek, hol annyian tudnak e szép sportért lelkesedni, elnöke lehet; de nem kíván eltérni az alapszabályoktól, s kéri őt magát is titkos szavazat útján választani.

A megejtett választás eredménye a beadott 45 szavazatból:

Elnök: Miháلكovich Tivadar 45 szóval. Igazgató: Hets Antal 44 szóval. Titkár: dr. Kautz Gyula 45 szóval. Művezető: Carrier János 44 szóval. Pénztáros: Ruby M. 45 szóval. Választmány: Haják Antal 45 szóval, Major János 44 szóval, dr. Mihályffy 44 szóval, Veöreös B. 44 szóval, dr. Németh Károly 44 szóval. Pótválasztmány:

Zsindely F. 45 szóval, dr. Fischer Gyula 45 szóval és Sipos László 43 szóval. Számvizsgálók lettek: Huber D. 45 szóval, Jankovich 45 szóval, és Sándori Feri 43 szóval.

A megválasztottakat a közgyűlés megéljenezte.

Az indítványok során dr. Farkas Gyula tanulmányozásra valló s meggyőző érvekkel támogatott indítványt terjeszt elő az egylet finanziaális állapotának rendezését illetőleg s a sport céljainak megfelelő díszes csónakház emelése tárgyában.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatott s dr. Németh, dr. Mayer, Ruby M. s dr. Fischer hozzászólása után Miháلكovich elnöklete alatt dr. Farkas, dr. Kautz, Hets A. s Huber D. tagokból bizottság küldetett ki a részletes tervek kidolgozására.

A neptun bál. A fővárosi nagyobb és jelentékenyebb sport-egyesületek az idei változatos sasonban majdnem mind szerepeltek a farsangi kalendáriumban. Sorban utolsónak maradt közülök a Neptun evezős-egyesület, amelynek egyedüli érdeme tulajdonképpen a csónak-sport népszerűsítése az országban. Zajtalanul, csendesesen, rendezte az egyesület f. hó 6-ikán a mulatságot a VI—VII. kerületi körben. Bálanya nem volt, a kör elnökének, Hieronymi Károlynak felesége körül azonban összeverődött a szokásos báli udvar.

ATHLETIKA

Testedzés — jellemképzés.

Irta: Babost László.

Minden állam talpköve a tiszta erkölcs — mondja Berzsenyi, e hazafias szellemű ébresztője nemzetünknek, midőn látta az ernyedést, az elpuhultságot, melybe Mária Terézia kora nemeseinket s majdnem hazánkat döntötte; panaszkodik a sybaritaságról, az erkölcsök hegrómlásáról, az ősi szokások levetkezéséről s mint olyanokról, akik letépték fényes nemzeti jellegüket.

A római nép a puni háboruk után, midőn gazdagságra, zsákmányokra tett szert, sülyedt szintén az érzékábító romlottságba, mert elhagyta a régi egyszerűséget, régi szokásait, átengedte magát az érzéki élvezeteknek. s a régi egyszerű polgárból lett kéjencz, aki munka helyett dőzsölt, a ki megunta még a járás általi mozgást is s hordszéken vitette magát. ez vontá azután maga után, hogy a dologtól elszokott köznép sem aggódott a haza sorsa iránt, hanem egyedül kenyér és izgató játékok után vágyódott.

Egyszerűség, élelemben, lakásban és ruházatban s testedző gyakorlatok, hatékony elemei a nemzeti erőnek, a közszellemnek, s emelőgépei a közszabadságnak és a közerkölcsöknek is.

Nálunk eddig a nevelés kevés súlyt fektet mindezekre, de még kevesebbet a testedző gyakorlatokra.

Valóban bámulnunk kell pedig, ha meggondoljuk mindazon előnyöket, amelyek a férfias neveléssel össze-

kötte vannak, hogy még jelen századunkban is, a szigorú és testedző nevelésre csak most lesz suly fektetve sőt a tornászat is csak látszat kedvéért tanítatik, a leányok pedig abban alig részesíttetnek, és mindazáltal uton utfélen hangoztatjuk: Ép testben ép lélek.

A perzsák — mondja a történelem — Lidia meghódítása előtt nem ismerték sem a fényüzést, sem az élet kényelmeit. A férfi gyermekek — Herodot szerint — 5-évtől a 20-ig e hármát tanulták: lovagolni, nyilal lóni s igazat mondani, hogy a háborúkkal járó nélkülözésekhez szokjanak, kenyérral és zsálával éltek s italul vizet kaptak.

Sparta törvényhozása szerint a spartainak épek, erősnek kellett lenni s a kit életben hagytak, az bölcsőül paizsot, játékszerűl lándzsát kapott. Hétéves korában kezdődött a nyilvános nevelés, melyben szigorú mesterek felügyelete alatt minden fáradsághoz s a leg-súlyosabb testi fájdalmakhoz kellett szokniok, még tél idején is testüket alig fődtek — mezitláb jártak.

A leányok nevelése hasonló volt az ifjakéhoz, zene és tornászat képezték, de gyakoroltattak futásba, birkózásban, tányérdobásban.

A rómaiaknál a ifjak a Tiberis partján a Campus Martiusra jöttek össze ahol azután különféle testedző foglalkozásnak engedték át magukat, kocsiptak, lovagoltak, dárdát vetettek, öklöztek, birkóztak, usztak, szaladtak s labdázta. Megfordult itt különben a római polpárok színejava, hogy testét egészséges mozgással lássa el és lelkét vidáman szórakoztassa.

Őseink a magyarok is nemcsak harczias vitéz nép valának, a kik egyszerűségben halászat, vadászattal és testedző gyakorlatokkal üzték az időt, de Róbert király alatt a lovagtornák világraszóló hirre tettek szert Magyarországról; Mátyás és a cseh Holubár örökre emlékezetes lapjai a magyar történetnek.

A mai kor azonban csak most ébred s most kezdi művelni a testi nevelést; a testedző gyakorlatot és a tornászatot; mintha a harczmód megváltozása — a füst-nélküli löpor feltalálása teljesen fölöslegessé tenné nemcsak a férfiu erőt, hanem az azt képző gyakorlatokat is; Franciaország csak a katonai gyakorlatokat tartja tornának s fegyvert forgatni tanítja ifjait; Anglia meg a sportban ismeri fel a férfiu mulatságok legszebb élvezését.

A legújabb időben — a szellemi túlterhelés befogadta ellensúlyának ott is a tornát a rendes tangyargyak közé ahetl azt addig nem ismerték, de kevésbé voltak tekintettel leányainkra, akik ezt ma is kevésbé gyakorolják, pedig annak végtelen befolyását egész nemzedékek erejére el kell ismerni mindenkinek. Általában panaszkodnak úgy a nők, mint férfiak az idegesség ellen, de a tornászatot, azt alkalmazni már az iskolában s rendszeresen tanítani elfelejtjük.

Már e szempontból is, hogy erőssé, izmossá tesz fokozottabb mérvben és nagyobb felügyelet mellett alkalmazni kellene a tornát fiunál és leánynál, az erőt még a halál is nehezebben ragadja el talán tőlünk, a betegség pedig nem tudja oly hamar megrontani azokat, kik erős szervezetűek minden erejüktől, mindig keressük az okot, hol gyökeredzik nagy halandóságnunk — mi azt hiszük — nemcsak nőink gyöngeségében gyermekeink puha nevelésében, hanem a tornászat kevésbé becsülésében is.

Mik képezik nálunk a gyermekek, ifjak, a férfiak mulatságait? Talán séták, gyalogolások az Isten szabad ege alatt, mely eltölti jó levegővel tudónket és vidámsággal elménket, vagy a labda, mint a rómaiaknál? — nem! a férfiak kártyáznak, az ifjak billiárdoznak? te-kéznek? lovagolnak és tornásznak tán? — nem! azok is találnak jobb mulatságot, elhagylák még a tánczot is

és nem gyönyörködnek másban — az ivásban, dorbézo-lásban.

Elpuhultsággal, fásultsággal állunk szemközt minden vonalon; nem tud arról senki, hogy mit jelent az — egyszerűen nevelni és nem kényeztetni a gyermekeket, nem érti azt meg mindenki, hogy a testi nevelés éppen oly fontos, mint a szellemi, aki viv, az nem azért teszi, hogy izmai, idegei erősödjének. idomai teljenek, hanem azért, hogyha valakit meg kell vagdálnia, ő legyen az ütő; a ki lovagol, nem azért teszi, hogy nevelését fejleszsze, hanem hogy a carousselben megállja a helyét: divatból!

A rómaiakra hivatkoztunk fenn, mint oly nemzetre, aki lassankint elpuhulva megváltoztatta erkölceit, meg szokásait, dőzsölésbe fuladt, — nem akarjuk, hogy visszamenjünk az ókorba — az idők lejártak, de ne felejtjük, hogy míg a római egyszerű polgár volt, ki a földmívelést, kézimnkat még akkor sem hagyta abba, mikor a legmagasabb állami hivatalokra emeltetett — volt Rómának boldog kora, pedig a konsulok, dictatorok az eke mellől választattak.

Térjünk vissza amennyire lehet az egyszerűséghez, életemben, lakásban és ruházatban, térjünk vissza a testedző gyakorlatokhoz, ezek nemcsak testi egészséget adnak, hanem képesekké tesznek a férfias érenyeken kívül a szellemi műveltség mellett a haza védelmére s a külellenség megfékezésére.

A testedzés azonban csak testi erőt ad, a férfiu jelleme teszi igazán emberré, ha gondot fordítunk — aminthogy kell is fordítanunk arra, hogy erős testtel bírjunk az élet küzdelmeinek, a betegségeknek legyő-zésére, még fontosabb és szükségesebb az, hogy az erős testben erős lélek: tiszta jellem is lakjék.

Lehetnek egy országnak bármily erős daliái, ha azokat nem hevíti a hazaszeretet melege, az önfeláldozás, a szabadság érzete és gondolata, úgy az fejlődni, emelkedni nem fog soha.

Mi tette a rómaiakat és görögöket oly hatalmassá, nagygyá régente, hogy hatalmukat kiterjesztették a rég-ismert egész világra? Fiainak önzetlensége jelleme és nagysága.

A Magyar athletikai club a tavasz közeledtével nem sokára megkezdi működését a szabadban. A tavaszi viadal propozíciói legközelebb nyilvánosságra kerülnek.

TÜZOLTÓ-SPORT.

A fővárosi tűzoltóparancsokság. 1893. évi működésének kimutatásából kitűnik, hogy a tűzoltóság 385 tüzesetnél működött, s 75 esetben vaklármára vonult ki. Tüzeset volt januárban 58, februárban 33, márcziusban 30, áprilisban 44, májusban 30, júniusban 24, júliusban 24, augusztusban 32, szeptemberben 25, októberben 24, novemberben 32, decemberben 24. Ezek közül az első kerületben volt 15, a másodikban 27, a harmadikban

19, a negyedikben 38, az ötödikben 36, a hatodikban 65, a hetedikben 72, a nyolcadikban 66, kilencedikben 27, s a tizedikben 24, A tűzoltóság az évben négyszer kivonult a vidékre is, még pedig Kispestre, Jászladyba és Erzsébetfalvára. A tüzek így osztoltak meg: tető 45, felszer 7, padlás 2, szoba 106, bolt 28, raktár 1, pincze 55, kazal 1, kőszén 2, kocsi 2, ruha 10, szemét 7, képmény 100, fatelepe 1, istálló 2, szinpad 2, penzin, kátrány 9, szalma 2, fű 1, robbanás volt 2-szer. A tüzesetéknél bennégett 3 ember, 6 ló, 1 liba, 5 gyuk, 1 macska, égési sebeket szenvedett 21 ember. A 385 tüzeset közül volt 205 nappal, 180 éjjel, munkaközben 45 tűzoltó sérült meg. A mult évben tűzrendőri eljárás volt 340, elintézés alá kerül 2120 ügyirat, volt 61 összgyakorlat s 1120 riasztás. A tűzoltóság 120 esetben végzett pinczeszivattyuzást, 290 esetben ruha, illetőleg szalmaégetést s 5-ször segédkezett baleseteknél. Az év folyamán betegedés volt 131, halálozás pedig 2. A legnagyobb tűz szeptember 16-án volt, a mikor is a jég-társaság jégraktárai égtek le. A létszám a mult évben 20 fővel szaporítottatott, a X. kerületi őrséget ujja építették s egy új gőzfecskendő szereztetett be.

VADÁSZAT.

Az első szalonka. Nagykanizsán — löttek már szalonkát. Itt van hát a tavasz! Azonban annyira elvéve láthatni még szalonkát, hogy előőrsnél egyébnek nem is lehet tekinteni.

X. Klösz Gyögy fényképészeti műintézet Budapest, V. Hatvani-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon-állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, töbszörösítéseket gépekről, ipar-, mű-, és tantárgyokról, sat. Photographia, cinkographia, fényomat, autographiái fénymásolat.

Meghívás

apesti magyar kereskedelmi bank
52-ik rendes közgyűlésére,

mely 1894. évi márczius hó 17-én délutáni 6 órakor a bank helyiségében megtartatni fog.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottságnak jelentése, a mérleg megállapítása, a nyeremény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Igazgatósági választások.
4. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20 és 21. §§-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei 3 hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésben résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíteni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesítése céljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi márczius hó 14-ig a bank értékpapír-pénztáránál leteendők, hol is az 1875. évi XXXVII. törvénycikk 198. §-a és az alapszabályaink 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapest, 1894. márczius hó 1-én. **Az igazgatóság.**

Budapesti közúti vaspálya-társaság.

Hirdetmény.

A közúti vaspálya-társaság

XXIX. rendes közgyűlése

folyó évi márczius hó 28-án délelőtti 10 órakor az evang. iskolaépület dísztermében (IV. ker. sütő-utca 1. szám) fog megtartatni.

Napirend:

1. Igazgatósági évi jelentés; előterjesztése az 1893 évi zárszámadásnak és mérlegnek; s a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentésének; az osztalék megállapítása; határozat a felmentvény megadása érdemében.

2. Előterjesztés és határozathozatal az Andrássy-uton tervezett villamos-vasútnak létesítése tárgyában.

3. Előterjesztés és határozathozatal a társaság vonalainak villamos erőre való berendezése tárgyában.

4. Részvényes indítványa: a budapesti helyi érdekű vasutak részvénytársaság közgyűlésének mikénti megtartása tárgyában.

Netáni egyéb indítványok a t. cz. részvényesek köréből amennyiben alapszabályszerűen (8 nappal a közgyűlés előtt írásban) fognának az igazgatóságnak bemutatatni.

5. Négy felügyelő-bizottsági tag újbóli megválasztása.

6. A választmány újbóli megválasztása

Szavazati jogot adnak a társaság közgyűlésein (alapszabályok 15. és 29. §§) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti jegyei, ha legalább 4 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál letéteményeztetnek; de a névre szóló részvények csak annyiban, amennyiben a részvénykönyvben 45 nap óta vannak a letevők saját neveire írva.

Felhivatnak tehát a t. cz. részvényes urak, kik a jelen közgyűlésen résztvenni óhajtanak, miszerint a czimleteiket, a szelvényekkel együtt, bezárólag f. évi márczius 24-ig az igazgatóságnál (VI. kerület, Andrássy-ut 9. sz.) d. e. 9-12. d. u. 4-5 óra között térítvény mellett letenni méltóztatásnak, hol a szavazási igazolványokkal egyidejűleg az előterjesztendő zárszámla és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is lesz átvehető.

Budapest 1894. márczius 3-án.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Magyar Jelzálog hitelbank.

HIRDETMEYNY.

A magyar jelzálog hitelbank t. cz. részvényesei az 1894. márczius hó 29-ik napján délután 4 órakor a bank helyiségeiben (V. ker. Erzsébetter 9. sz. a.) tartandó

XXV-ik rendes közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1893. évi mérleg megállapítása és a fölmentvény megadása
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hovaforodítása iránt.

A részvények letehetőik:

BUDAPESTEN: a bank főpénztáránál (V. ker. Erzsébetter 9. sz. alatt) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál.

BÉCSBEN: az Union-Banknál.

PÁRISBAN: a Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata:

20. § 10 teljeseen befizetett részvény vagy 20 részvényjegy tulajdona egy szavazatra jogosít.

21. §. Részvényesek, kik szavazójogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összehívása előtt legalább 8 nappal részvényeiket térítvény mellett letéteményezni.

A letéteményezés a bank pénztáránál, vagy más a hírlapokban kijelölt helyeken eszközölendő.

22. §. A szavazó, og személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható meghatalmazás csak részvényesnek adható.

Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.

Azoknak kik szavazójogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adatnak ki.

A részvények a részvényes által sajátkezőleg aláírandó jegyzékbe számszerű sorrendben, és pedig a Magyar Jelzálog Hitelbanknál 1, minden egyéb letéthelyen 2 példányon bejegyzendők.

A letevő a letett részvényekről térítvényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, osakis ezen térítvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1893. évi mérleg és jelentés 1894. márczius hó 21-til kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

LIPIKI JÓDFÜRDŐ

(SZLAVÓNIÁBAN.)

Elsőrangú kútforrás és gyógyfürdőhely

Enyhe éghajlat.
Egyedüli jódhévíz a Continensen
64° Celsius

Az idény tartama márcziustól október végéig.
Gyógyjavallatok: A gyomor és bél-csatorna mindennemű hurutos bántalmainál, hólyagbetegségeknel, csuzos és köszvényes kóralakoknál, görvélykörös és különféle vérhajoknál.

Kiterjedt árnyékos park, saját gyógyzenekar, fedett sétány, díszes és kényelmesen berendezett szállodák és magánygyógyintézetek.

100 vendégszoba.

Kitűnő étkezés mérsékelt árak.

Vasuti összeköttetés: Pakratz Lipik (cs. és k. szab. déli vasut), Okucan (m. kir. államvasutak.)

FÖLDESZ L.

puskaműves

Budapest, Muzeum-körút 9 szám.

Ajánlja jó hírnevű

fegyvereit

kezeség mellett,

továbbá mindennemű **revolvereket** és teljes **vadászfelszereléseket**.

Árjegyzékek kívánatra ingyen köldetnek. Javítások legolcsóbban számíttatnak.

KAJÁRI DEZSŐ

KARLSBADI

cipő-különlegességek.

Budapest, Dorottya-utca 8. sz. a.

Ajánlja legdusabb választékban férfi-, női- és gyermek-cipő-árúit a téli idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel

velocipedező, turista és hegyászó tornaczipőket, vadász-csizmákat mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére ugyanint:

tiszti cipők, galoschnik v. gumiezi pök, ugy szinte vízmentes cipőket és kényes lábra különlegességeket nagy választékban raktáron tart

Videki megrendelések mérték vagy minta-cipő szerint leggyorsabban cszközöltetnek.

Vadászterület

kerestetik bérbevétel czéljából, lehetőleg a főváros közelében. Szives ajánlatok a „Herkules” kiadóhivatalához intézendők.

Vasuti állomás: Zsolna
onnan omnibuszszal
Állandó posta- és
távirda-állomás.

RAJECZ-FÜRDŐ
(Magyar Gastein) a tenger és Vág-völgyben

Timsósvasas hévforrások 34°C. Specialis fürdőnő bajok ellen. Combinált hidegvíz-gyógymód (Kneip-Kura). — Klimatikus gyógyhely 420 m. magasságban ózondus, pormentes levegővel. — Északról teljesen védve. Gyógyjavallatok: csúz, köszvény, bőrbajok, gövvelykór, angolkór, sápkór, vérszegénység, idegbajok, neuras ehnia, neuralgiák, ischias Női bajokban (méh-, hüvelyhurut, izzadmányok stb. 4-5 heti használat után legbiztosabb sikerű. Subalpin klimájánál fogva általános gyengeségnél, a legutak hurutjainál indikált. — Villanyozás, massage. — Gyönyörű kirándulások; croquet, lawn tennis, tekepálya, zongoraterem, gyógyterem stb. — Olcsó teljes ellátás, elő és utóevadban már 2 frittal feljebb napokent.
Fürdőorvos: Dr. FANZLER LAJOS fővárosi gyakorló orvos, Budapest, II. ker. Corvin tér 2. sz.
Felvilágosítással és prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

Széna-sajtók

széna, szalma, turfa stb. csomagolására

legjobb szerkezettel

Mayfarth Ph. és Ta

Bécs II/1.

gazdasági és gyümölcsértékesítési gépgyárban készülnek.

Nagy választék

színházi és táborig
LÁTCSŐVEK

RAJZESZKÖZÖK

legjobb minőségben.

Libál Lajos-nál

cs. és kir. szab. gyár optikai árukban
BUDAPESTEN.

Gyár és főraktár: Zöldfa-utca 13.
Fiók-raktárak: Dorottya-utca 5.
és a Harisch Bazárban.

DEUTSCH GÁBOR

zongora gyári telepe

Budapest, V., Erzsébet tér 7. sz.

(Bécsi-u. sarkán.)

Eladás 6 évi jótállás mellett.

Porzolt Kálmán

munkái:

- A párbaj. Színmű 1 felv. Előszőr adatott a nemzeti színházban 1881-ben 40
Szerencsétlen furulyások. Elbesz. 1883. 1 —
Viharos élet. Elbeszélések. 1886 1 —
Fürdői emlékek. Elbesz. 1887. (Képekkel) 1 —
Sport és szerelem. Elb. 1887. (Képekkel) 1 —
Amor im Bade. A „Fürdői emlékek” német kiadása. Berlin 1891. Ára 1 márka.
Herkules Testgyak. és sportközl. 1884. Első évfolyam 6 —
1885. Második évfolyam ... 8 —
1886. Harmadik évfolyam .. 8 —
1887. Negyedik évfolyam .. 8 —
1888. Ötödik évfolyam 4 —
1889. Hatodik évfolyam ... 4 —
1890. Hetedik évfolyam 4 —
1891. Nyolczadik évfolyam 4 —
1892. Kilenczedik évfolyam 4 —

- Képes sportnaptár. 1886. évre 1 50
A testgyakorlati oktatás rendszere. A testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjtemény. 1886 — 80
Reform-naptár 1892. Politikai és szépirodalmi tartalommal — 40
A Dunántúl irásban és képbén. (Dunántúli képes naptár 1892) 1 —
Ugyanaz II-ik kötet 1893-évre 1 —

Porzolt Jenő:

- A korcsolyázás kézi könyve. Képekkel 1 —
Porzolt Lajos munkái:
A magyar labdajátékok könyve. Képekkel s gróf Eszterházy Mihály előszavával 1 —
A tornázás kézikönyve. Képek. 1 20
Tornakartyak. Képekkel 1 —
Mindezen munkák kaphatók a „Herkules” kiadóhivatalában (Budapest, József-körút 5. sz.)

Képek és képeretek a legnagyobb választékban a legegyszerűbbtől a legremekebbig való kivitelben legmérsékeltbb áron kaphatók esakis TINTNER MIKSA műtárában Bécs, I., Opernring 19.